STUDIE AQE, ÚZEMNÍ ROZVOJ

Patnáctiminutová města v Česku 2026

Kde může fungovat patnáctiminutové město. Definici splňuje 12 měst a 29 částí velkých měst, dalším 56 lokalitám chybí jediné kritérium, nejčastěji praktický lékař v docházce

Jan Havránek a kolektiv

AQE advisors, a.s., 24. listopadu 2026, garant Jan Havránek

Jak citovat
Havránek, J. a kol. (2026). *Patnáctiminutová města v Česku 2026. Kde může fungovat patnáctiminutové město. Definici splňuje 12 měst a 29 částí velkých měst, dalším 56 lokalitám chybí jediné kritérium, nejčastěji praktický lékař v docházce*. AQE advisors, a.s. https://www.AQE.cz/poznatky/patnactiminutova-mesta-2026/

Text, grafy a mapa jsou zveřejněny pod licencí CC BY 4.0. Studie vznikla z iniciativy AQE, bez externího zadavatele. Data pěší dostupnosti zpracovávají Obce v datech, s.r.o., člen skupiny AQE. Kontakt havranek@AQE.cz.

Obsah

Shrnutí 4
Šest klíčových zjištění 4
1. Co musí patnáctiminutové místo splňovat 5
2. Kde může patnáctiminutové město fungovat 7
3. Data a metoda 10
4. Nejslabší pěší dostupnost mají nejmenší obce 12
5. Nejméně lidí má v docházce lékaře 13
6. Pochozost a cesty do práce pěšky 14
7. V menších městech s intenzivnější výstavbou bývá dostupnost slabší 15
8. Velká města po částech a obvodech 16
9. Typy rozvoje a karta obce 17
10. Co s tím může udělat město, kraj a stát 19
11. Co jsme ověřili a co studie neumí 21
Zdroje 23
O studii 24
Příloha A. Lokality zařazené do typů 25
Příloha B. Satelity 27

Studie navrhuje měřitelnou definici patnáctiminutového místa a ověřuje ji ve 269 městech od 5 tisíc obyvatel a v 54 městských částech a obvodech šesti velkých měst. Patnáctiminutové místo je město nebo městská část, kde je každá ze čtyř základních služeb, tedy mateřská a základní škola, praktický lékař a veřejná zeleň, v pěší docházce pro aspoň 60 % obyvatel a kde jsou blízko obchody a další každodenní služby. Docházku měříme přísněji, než říká název, 5 až 10 minutami chůze po pěší síti. Nemusí jít u každé služby o tytéž obyvatele. Studie ukazuje, kde definice platí, kterým lokalitám chybí jediné kritérium a jak pěší dostupnost souvisí s velikostí města, s růstem a s cestami do práce. Čísla popisují dosah služeb pěšky, ne jejich kapacitu ani kvalitu.

CO PATNÁCTIMINUTOVÉ MĚSTO JE A CO NENÍ

Je to měřítko, zda mají lidé každodenní služby blízko domova, a podklad pro rozhodování o tom, kam umístit školku, ordinaci, obchod nebo park.

Není to zónování, omezení pohybu, pokuty ani zákaz aut. Kdo chce nebo potřebuje jezdit dál, jezdí dál. Studie nic nepřikazuje, jen ukazuje, kde blízkost chybí.

K ČEMU JSME DOŠLI

1

Definici splňuje 12 měst a 29 částí velkých měst

Pět kritérií splňuje 12 z 269 měst, kde žije 0,55 milionu lidí. Mezi 54 městskými částmi a obvody, u kterých se index pochozosti zatím neměří a hodnotí se čtyři kritéria, jich splňuje 29 s 1,5 milionu obyvatel. Definice ale neznamená, že každý obyvatel má blízko všechny čtyři služby. Podle dat za obce to platí nejméně pro 0,7 milionu a nejvýš pro 1,5 milionu lidí ve 41 lokalitách.

Co to znamená. Patnáctiminutové místo v Česku existuje, hlavně ve vnitřních městech, na části sídlišť a v kompaktních středně velkých městech. Jinde je to cíl, ne stav.

2

Nejčastěji chybí lékař v docházce

Dalším 56 lokalitám s 1,4 milionu obyvatel chybí k definici jediné kritérium, ve 34 z nich praktický lékař do 600 m a v 18 veřejná zeleň. U 16 z nich chybí k hranici méně než 5 procentních bodů, u 40 víc. Ordinaci praktického lékaře do 600 m chůze nemá 3,0 milionu obyvatel měst od 5 tisíc obyvatel (46 %).

Co to znamená. Nejde o to, zda lidé mají svého lékaře. Jde o to, zda k ordinaci dojdou pěšky asi za 7,5 minuty. Zákonný standard dostupnosti je 35 minut dojezdu.

3

Nejdál mají nejmenší města

Definici splňují 4 z 212 měst s 5 až 20 tisíci obyvatel, Louny, Poděbrady, Čáslav a Hořovice. Hranici pochozosti nesplňuje 71 % měst s 5 až 10 tisíci obyvatel, ale jen 46 % měst s 10 až 20 tisíci a 39 % měst nad 20 tisíc. Satelity, tedy menší města v metropolitních oblastech, odkud aspoň 55 % zaměstnaných vyjíždí za prací mimo obec, mají i po zohlednění velikosti podíl obyvatel s lékařem v docházce nižší o 8 procentních bodů. Menší města hodnotíme včetně místních částí, jejich výsledek je proto dolní odhad.

Co to znamená. Malé město není patnáctiminutové samo od sebe. V rostoucích satelitech se o tom rozhoduje teď, při další výstavbě.

4

Ve velkém městě rozhoduje čtvrť

Definici splňuje 29 z 54 městských částí a obvodů od 10 tisíc obyvatel, z toho 14 v Praze a 8 v Brně. Lékaře do 600 m má 99,2 % obyvatel Prahy 2 a 29,4 % obyvatel Prahy 14.

Co to znamená. Průměr za celé město rozdíly skrývá. Praha i Brno by jako celek kritéria splnily, řada jejich okrajových částí ne.

SHRNUTÍ

Patnáctiminutové místo studie definuje pěti kritérii. Mateřská škola, základní škola, praktický lékař a veřejná zeleň mají být v docházce 5 až 10 minut chůze aspoň pro 60 % obyvatel a index pochozosti, který zachycuje obchody, služby a zastávky, má dosáhnout aspoň 70 bodů. U městských částí a obvodů se index zatím neměří a hodnotí se čtyři kritéria. Definici splňuje 12 měst a 29 částí velkých měst, dalším 56 lokalitám chybí jediné kritérium, nejčastěji praktický lékař. Ordinaci praktického lékaře do 600 m chůze nemá 3,0 milionu obyvatel měst od 5 tisíc obyvatel, tedy 46 %. Pěší dostupnost je nejslabší v obcích s 5 až 10 tisíci obyvatel, mezi městy s 10 až 20 tisíci a nad 20 tisíc průkazný rozdíl není. V menších městech souvisí vyšší pochozost slabě s častější chůzí do práce. V menších městech s intenzivnější výstavbou bývá pěší dostupnost slabší, nejvýrazněji ve 45 satelitech v metropolitních oblastech a aglomeracích. Ve velkých městech rozhoduje úroveň městské části. Čísla platí pro celé území obce včetně místních částí, město s mnoha vesnicemi proto vychází hůř než jeho hlavní sídlo. U velkých měst hodnotíme jen části a obvody od 10 tisíc obyvatel. Interaktivní mapa ukazuje u každé z 323 lokalit, která kritéria splňuje a kolik jí k hranici chybí.

Šest klíčových zjištění

1. **Definici patnáctiminutového místa splňuje 12 z 269 měst a 29 z 54 částí velkých měst.** Města hodnotíme pěti kritérii, části a obvody čtyřmi, protože index pochozosti za ně zatím není. Ve 12 městech žije 0,55 milionu lidí, ve 29 částech 1,5 milionu. Dalším 56 lokalitám chybí jediné kritérium, ve 34 případech praktický lékař, v 18 veřejná zeleň.
2. **Ordinaci praktického lékaře do 600 m chůze nemá 3,0 milionu obyvatel měst.** Jde o 45,7 % ze 6,6 milionu obyvatel 275 měst od 5 tisíc obyvatel. V menších městech má ordinaci v docházce 42,5 % obyvatel, ve větších 59,2 %. Jde o podíly vážené počtem obyvatel, výpočet AQE z hodnot obcí. Údaj neříká nic o tom, zda lidé mají svého lékaře, jen jak daleko k ordinaci chodí.
3. **Nejslabší pěší dostupnost mají obce s 5 až 10 tisíci obyvatel.** Hranici 70 bodů indexu pochozosti nesplňuje 71 % z nich, ale jen 46 % měst s 10 až 20 tisíci a 39 % měst nad 20 tisíc. Rozdíl mezi nejmenšími obcemi a ostatními je statisticky průkazný, mezi městy s 10 až 20 tisíci a nad 20 tisíc průkazný není.
4. **V menších městech souvisí vyšší pochozost slabě s častější chůzí do práce.** Pořadová korelace je 0,32 mezi 212 menšími městy. Podíl cest pěšky a na kole souvisí mechanicky s tím, kolik lidí vyjíždí za prací mimo obec (korelace −0,85), protože obě míry mají stejný základ. Po zohlednění vyjížďky zbývá mezi pochozostí a chůzí korelace 0,20 (95% interval 0,06 až 0,34). Jde o souvislost, ne o prokázanou příčinu.
5. **V menších městech s intenzivnější výstavbou bývá pěší dostupnost slabší.** Mezi menšími městy je pořadová korelace dokončených bytů a průměru čtyř dostupností −0,28. V mediánu satelitu se dokončilo 17,8 bytu na 1 000 obyvatel proti 11,4 v ostatních menších městech. Lékaře v docházce má v satelitech 32,7 % obyvatel proti 44,6 % (vážené podíly). Rozdíl drží i po zohlednění menší velikosti satelitů.
6. **Ve velkých městech rozhoduje městská část.** Průměr čtyř dostupností se mezi 54 částmi a obvody od 10 tisíc obyvatel pohybuje od 38,5 % v Ústí nad Labem-Střekově po 98,5 % v Praze 7. Vnitřní části mají služby v dosahu téměř všem a do práce z nich chodí pěšky nebo jezdí na kole 19 až 36 % zaměstnaných, například v Praze 1 a 2, Brně-středu nebo Pardubicích I. Z ostatních částí Prahy je to 5 až 10 %, a to i ze sídlišť s dobrou vybaveností, jako jsou Praha 11, 13 a 18. Okrajová sídliště jako Praha 14 nebo Brno-Líšeň mají lékaře v docházce pro méně než 30 % obyvatel.

1. Co musí patnáctiminutové místo splňovat

Patnáctiminutové město není požadavek, aby každý pracoval a nakupoval jen ve své čtvrti. Je to měřítko, zda městská struktura umožňuje pohodlný každodenní život bez dlouhých přesunů.

Koncept zpopularizoval urbanista Carlos Moreno z pařížské univerzity Panthéon-Sorbonne a mezinárodně ho proslavila Paříž. Jeho základem je blízkost šesti každodenních funkcí, tedy bydlení, práce, zásobování, péče o zdraví, vzdělávání a volného času (Moreno a kol., 2021). Myšlenka není nová. Navazuje na sousedskou jednotku Clarence Perryho z roku 1929 a v českém prostředí na obytné okrsky sídlišť, které měly občanskou vybavenost plánovanou v docházkových vzdálenostech. Česká odborná debata používá příbuzný pojem město krátkých vzdáleností.

Měření konceptu se ve světě liší časovým prahem, souborem služeb i způsobem dopravy (Logan a kol., 2022). Aby se o patnáctiminutovém městě dalo ve strategii města rozhodovat, je potřeba měřitelná definice. Studie ji navrhuje pro město a u velkých měst pro městskou část nebo obvod, tedy pro jednotku s vlastním zastupitelstvem. Proto mluví o patnáctiminutovém místě. U měst členěných na části rozhoduje o územním plánu, dopravě a velké zeleni celé město, část nebo obvod ovlivňuje podle statutu města hlavně školy, svěřenou zeleň a vlastní nemovitosti.

DEFINICE

Patnáctiminutové místo je město nebo městská část, kde je každá základní služba v pěší docházce pro většinu obyvatel. Nemusí jít o tytéž obyvatele.

Lokalita definici splňuje, když platí všech pět kritérií v tabulce 1. Tři z nich obec obvykle ovlivňuje přímo, školy jako zřizovatel a zeleň jako vlastník nebo správce, i když školu může zřizovat i svazek obcí, církev nebo soukromník a zeleň může patřit jiným vlastníkům. Praktického lékaře ovlivňuje jen nepřímo, například nabídkou prostor. Páté kritérium shrnuje do indexu pochozosti 11 druhů obchodů, služeb a zastávek v okolí domova. Dohromady definice posuzuje 12 druhů služeb a míst. U městských částí a obvodů se index pochozosti zatím neměří a hodnotí se čtyři kritéria.

Tabulka 1. Pět kritérií patnáctiminutového místa a 12 druhů služeb, které posuzují

Kritérium	Co posuzujeme	Vzdálenost pěšky	Podmínka	Splňuje
1. Mateřská škola	Každé místo poskytovaného vzdělávání mateřské školy z rejstříku škol	do 600 m, asi 7,5 minuty	aspoň 60 % obyvatel	173 ze 323
2. Základní škola	Každé místo poskytovaného vzdělávání základní školy, i jen s 1. stupněm	do 800 m, asi 10 minut	aspoň 60 % obyvatel	244 ze 323
3. Praktický lékař	Ordinace praktického lékaře pro dospělé	do 600 m, asi 7,5 minuty	aspoň 60 % obyvatel	84 ze 323
4. Park nebo zeleň	Vstup do parku, návsi nebo rekreační plochy	do 400 m, asi 5 minut	aspoň 60 % obyvatel	133 ze 323
5. Obchody a služby	Index pochozosti z 11 druhů cílů s vahou podle významu. Potraviny 3, restaurace a kavárny 3, ostatní obchody 2, zastávka s aspoň 20 odjezdy denně 2, lékárna 1,5, lékař 1,5, základní škola 1,5, pošta 1, banka 1, knihovna 1, mateřská škola 1	plné body do 400 m, nula od 1 600 m	aspoň 70 bodů ze 100	113 z 269

Sloupec Splňuje uvádí počet lokalit, které dané kritérium splňují, z 323 měst, městských částí a obvodů. Index pochozosti mají ze 323 lokalit jen města, tedy 269, za městské části a obvody se zatím neměří. Hodnoty k ověření se jako splněné nepočítají.

Lékař a školy vstupují do definice dvakrát, jednou jako samostatné kritérium s hranicí pro většinu obyvatel a jednou s menší vahou v indexu. Složky indexu, například potraviny nebo lékárnu, zatím nelze posoudit každou zvlášť, protože DATAHUB je za obce samostatně nevydává. Index proto ukazuje, zda je v okolí domova pestrá nabídka, ne zda je blízko každý jednotlivý obchod.

Nejsnáze lokality splňují kritérium základní školy, 244 z 323. Nejtěžší je kritérium lékaře, které splňuje jen 84 lokalit. Proto lékař rozhoduje o tom, zda lokalita definici splní, častěji než jiné služby.

Proč tyto vzdálenosti. Prahy pro školy a lékaře vycházejí z metodiky Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury (Maier a kol., 2016), kterou Ministerstvo pro místní rozvoj certifikovalo pro územní

plánování. Metodika uvádí rozpětí podle typu sídla a charakteru zástavby, pro kompaktní městskou zástavbu i kratší vzdálenosti, a pěší docházku vztahuje na obytné plochy měst, ne na odlehlé místní části. Studie používá jednotné vzdálenosti z horní části rozpětí a uplatňuje je na celé území obce. U sídlišť a kompaktních center je proto mírnější než metodika, u obcí s mnoha místními částmi přísnější a jejich výsledek je třeba číst jako dolní odhad. Jde o plánovací doporučení. Závazný standard pro praktického lékaře je jiný, nařízení vlády č. 307/2012 Sb. požaduje dojezd do 35 minut. Pro park uvádí metodika 300 m k ploše určité minimální velikosti, studie používá mírnější 400 m a velikost plochy neomezuje. Při rychlosti chůze 4,8 km/h odpovídá 400 m pěti minutám, 600 m sedmi a půl minutám a 800 m deseti minutám. Patnáct minut chůze, tedy 1 200 m, je horní mez. Dětem, seniorům a lidem s omezenou pohyblivostí trvá stejná vzdálenost déle (Willberg a kol., 2023).

Proč 60 % a 70 bodů. Hranice 60 % znamená většinu obyvatel s rezervou na nepřesnost rozpočítání obyvatel na budovy. Žádná úřední hranice pro podíl obyvatel neexistuje, je to volba autorů, a proto v kapitole 11.1 ukazujeme, jak výsledek závisí na hranicích 50 a 65 %. Hranice 70 bodů je převzatá z pásma, které americký Walk Score, vzor indexu pochozosti, označuje jako velmi dobře pochozí. Český index je jeho obdobou s vlastními vahami a kratším dosahem (boduje cíle do 1 600 m, Walk Score zhruba do 30 minut chůze), body proto nejsou přímo srovnatelné a hranice je orientační. Mezi městy, která splní čtyři kritéria služeb, rozhoduje málo, ze 13 ji nesplní jediné. U ostatních rozhoduje častěji, 18 městům posouvá výsledek z jednoho chybějícího kritéria na dvě, šest z nich má přitom 68 až 70 bodů. Medián českých měst je 68,9 bodu.

Co definice neobsahuje. Blízkost práce do definice nezahrnujeme, protože ji z dat za obce nelze změřit pro každého obyvatele. Sledujeme ji zvlášť přes cesty do práce pěšky a na kole (kapitola 6). Definice neměří kapacitu ani kvalitu služeb, kulturu a sport ani dostupnost na kole a veřejnou dopravou. Každé kritérium hodnotíme zvlášť. Kolik lidí má všechny služby najednou, z dat za obce přesně spočítat nelze, lze jen odvodit meze. Z 2,0 milionu obyvatel 41 lokalit, které definici splňují, má podle dat za obce všechny čtyři služby současně nejméně 0,7 milionu a nejvýš 1,5 milionu. Ve 12 městech je to nejméně 0,02 a nejvýš 0,35 milionu z 0,55 milionu obyvatel, ve 29 částech velkých měst nejméně 0,66 a nejvýš 1,1 milionu z 1,5 milionu. Aspoň polovina obyvatel má všechny čtyři služby současně podle dat za obce v 11 lokalitách, všechny jsou to městské části, například Praha 2, Brno-střed nebo Moravská Ostrava a Přívoz. U ostatních to data za obce nepotvrzují ani nevylučují. Meze platí za předpokladu, že jsou jednotlivé podíly přesné. Přesný podíl dá výpočet po jednotlivých budovách, o který jsme DATAHUB požádali a doplníme ho při aktualizaci studie. Ukazatele platí pro celé území obce včetně místních částí, takže obec s mnoha vesnicemi má podíly nižší než její hlavní sídlo.

O CO SE METODA OPÍRÁ

Jednotná definice neexistuje. Přehled 39 odborných studií zjistil, že se měření patnáctiminutového města liší v časových prazích, způsobu dopravy i výběru služeb (Carvalho a kol., 2025). Vlastní, průhledně popsaná definice je proto běžný postup.

Měříme předpoklady, ne chování. Stejně jako většina evropských prací sledujeme, jak jsou služby rozmístěné vůči bydlení. Že na tom záleží, ukazuje rozbor pohybu 40 milionů telefonů v USA, kde rozdíly v dostupnosti služeb vysvětlují většinu rozdílů v tom, kolik cest lidé vyřídí blízko domova. Prostřední obyvatel tam přitom do 15 minut chůze vyřídí jen 14 % cest za nákupy a službami (Abbiasov a kol., 2024). Studie proto říká, kde patnáctiminutové město fungovat může, ne kde už tak lidé žijí.

Podíl obyvatel u každé služby zvlášť je zavedený postup, použil ho například Staricco (2022) v Turíně. Celosvětové srovnání měst podle času dostupnosti služeb ukazuje velké rozdíly mezi městy i uvnitř nich (Bruno a kol., 2024).

Vzdálenosti vycházejí z české metodiky Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury a odpovídají zahraniční praxi. Melbourne počítá s docházkou 800 m, tedy deseti minutami jedním směrem (Victoria State Government, 2017). Podle nizozemského měření přes GPS měřila polovina pěších cest seniorů aspoň 729 m (Prins a kol., 2014).

Český rámec. Dostupnost každodenních služeb je jedním ze tří pilířů města krátkých vzdáleností, jak ho popisuje Ministerstvo pro místní rozvoj s odkazem na Politiku územního rozvoje (Brázová a Wirth, 2026). Dostupnost škol, obchodů, zdravotních služeb a rekreačních ploch uvádí jako zdroj kvality života i Metodika hodnocení udržitelných chytrých měst (ČVUT UCEEB a kol., 2019).

Co je naše volba. Hranice 60 % obyvatel, hranice 70 bodů a hodnocení za celou obec oporu ve výzkumu nemají. Jsou to konvence této studie. Proto ukazujeme, jak na nich výsledek závisí (kapitola 11.1), a hlavní váhu dáváme hodnotám jednotlivých kritérií na kartě obce, ne nálepce.

2. Kde může patnáctiminutové město fungovat

Města a části velkých měst čtěte zvlášť, protože u částí se hodnotí jen čtyři kritéria. Z 57 měst nad 20 tisíc obyvatel, která nehodnotíme po částech, splňuje všech pět kritérií osm, tedy Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Havířov, Prostějov, Znojmo, Písek a Šumperk. Z 212 menších měst je splňují čtyři, Louny, Poděbrady, Čáslav a Hořovice. Mezi 54 městskými částmi a obvody od 10 tisíc obyvatel splňuje čtyři kritéria 29, z toho 14 v Praze, 8 v Brně, po 3 v Ostravě a Plzni a 1 v Pardubicích.

Mapa 1. Kde může fungovat patnáctiminutové město

41 **splňuje definici**
12 měst podle pěti kritérií a 29 částí měst podle čtyř

56 **chybí jediné kritérium**
ve 34 případech praktický lékař

222 **chybí dvě a více**
převážně menší města

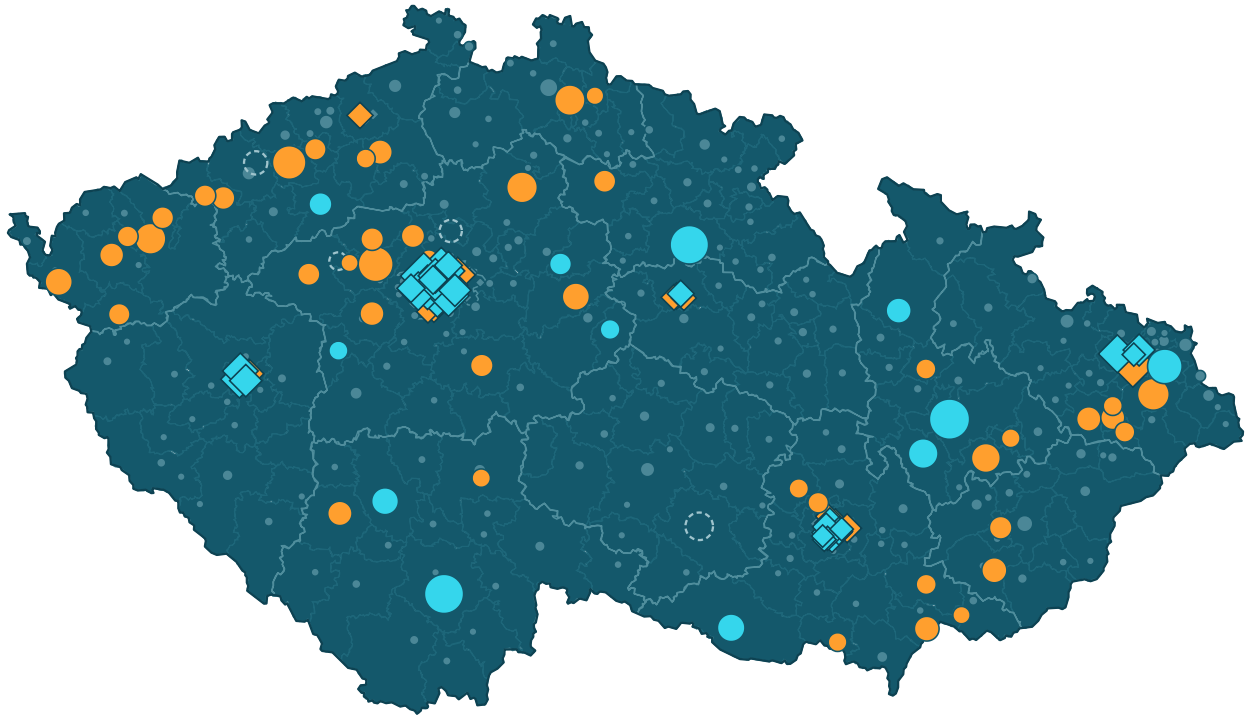

Splňuje definici · Chybí jedno kritérium · Chybí více kritérií · Městská část

PĚT KRITÉRIÍ, U ČÁSTÍ MĚST ČTYŘI

čtyři služby vždy pro aspoň 60 % obyvatel, 5 až 10 minut chůze po pěší síti

Mateřská škola	Základní škola	Praktický lékař	Park nebo zeleň	Obchody a služby
do 600 m	do 800 m	do 600 m	do 400 m	pochozost 70 bodů
173 ze 323 lokalit	**244** ze 323 lokalit	**84** ze 323 lokalit	**133** ze 323 lokalit	**113** z 269 měst

Města od 5 tisíc obyvatel a městské části a obvody od 10 tisíc obyvatel podle toho, kolik kritérií definice splňují. Přepínač Typy rozvoje ukazuje typologii z kapitoly 9. Poloha městské části je orientační, jde o přibližný střed části. Zdroj DATAHUB Obce v datech, MŠMT, ÚZIS NRPZS, © přispěvatelé OpenStreetMap (ODbL), Overture Maps, ČSÚ, hranice ORP ČÚZK RÚIAN, vlastní výpočty AQE.

Jedno kritérium chybí 56 lokalitám s 1,4 milionu obyvatel. Jde o 17 měst nad 20 tisíc, 26 menších měst a 13 částí velkých měst. Mezery se ale velmi liší. Šestnácti lokalitám chybí k hranici méně než 5 procentních bodů, například Brnu-severu, Mladé Boleslavi, Kolínu, Kralupům nad Vltavou nebo Jičínu. Čtyřiceti chybí víc, prostřední mezera je 12,6 bodu a největší má Plzeň 4, kde lékaře do 600 m má jen 23,7 % obyvatel. Ve 34 lokalitách chybí praktický lékař do 600 m, například v Ostravě-Jihu, Kladně, Praze 9 a 12, Frýdku-Místku, Kolíně nebo Chebu a z menších měst v Kralupech nad Vltavou, Slaném, Otrokovicích, Kuřimi nebo Tišnově. V 18 lokalitách chybí veřejná zeleň do 400 m. U zeleně jsou data nejslabší (kapitola 11.2), proto tyto lokality jmenovitě uvádíme jen v kartě a v mapě. Jičínu, Mikulovu a Praze-Zbraslavi chybí mateřská škola, Novému Jičínu index pochozosti.

Hranice jsou ostré. U lokalit těsně kolem nich rozhodují desetiny, a to oběma směry. Šest ze 41 lokalit, které definici splňují, má u některého kritéria rezervu menší než 3 body. Deseti z 56 lokalit s jedním chybějícím kritériem chybí k hranici méně než 3 body. A mezi 222 lokalitami, kterým chybí víc kritérií,

je 31 takových, kterým by při toleranci 3 bodů chybělo nejvýš jedno, například Liberec, Opava, Trutnov nebo Orlová. Karta každé lokality proto ukazuje, kolik přesně k hranici chybí.

Více kritérií chybí 222 lokalitám, z toho 179 menším městům. Čtyři lokality posoudit nelze, protože jedna jejich hodnota je k ověření a výsledek na ní závisí. Třebíč a Neratovice ostatní kritéria splňují a o výsledku rozhoduje hodnota lékaře, která je k ověření. Jirkovu chybí zeleň a hodnota lékaře je k ověření, Novému Strašecí chybí mateřská škola a hodnota zeleně je k ověření. Ze 45 satelitů v metropolitních oblastech a aglomeracích nesplňuje definici žádný a jedno kritérium chybí čtyřem, Roztokám, Tišnovu, Chodovu a Stochovu. Sama nula ale mnoho neříká, protože mezi menšími městy splňují definici jen čtyři a mezi 45 satelity by se náhodou čekal méně než jeden takový případ. Proč mají menší města a satelity k patnáctiminutovému místu nejdál, rozebírají kapitoly 4 až 7.

JAK DEFINICI POUŽÍT VE STRATEGII MĚSTA

Cíl. Formulovat ho po kritériích, ne jako splnění celé definice, protože ta je citlivá na desetiny bodu. Například podíl obyvatel s lékařem do 600 m vzroste z výchozí hodnoty v roce 2026 na cílovou hodnotu v roce 2030, s cíli odlišenými pro centrum, sídliště a místní části.

Ukazatele. Podíl obyvatel s mateřskou školou a praktickým lékařem do 600 m, se základní školou do 800 m a s veřejnou zelení do 400 m chůze a index pochozosti. Výchozí hodnoty pro každé město ukazuje karta obce v mapě.

Opatření. Zaměřit se na kritérium, které chybí, a ověřit kapacitu služeb, která v definici není. Nástroje jsou v kapitole 10.

Pro územní plán je karta jen orientační podklad pro rozbor a zadání. Jedno číslo za celou obec neukazuje, ve kterých plochách mezera leží. Návrh ploch potřebuje výpočet po budovách a jeho porovnání s územně analytickými podklady.

Tabulka 2. Lokality, které splňují definici patnáctiminutového místa

Lokalita	Skupina	Obyvatelé	Pochozost	MŠ	ZŠ	Lékař	Zeleň
Olomouc	město nad 20 tis.	105 297	80,7	80,6	84,9	68,5	77,0
České Budějovice	město nad 20 tis.	97 128	81,2	79,0	82,0	66,1	63,4
Hradec Králové	město nad 20 tis.	93 534	76,1	62,1	72,3	60,0	72,1
Havířov	město nad 20 tis.	67 998	71,9	79,2	78,8	66,0	76,2
Prostějov	město nad 20 tis.	43 236	80,2	74,5	76,8	65,8	91,8
Znojmo	město nad 20 tis.	33 989	76,1	65,2	80,0	64,1	79,7
Písek	město nad 20 tis.	31 002	72,9	81,5	72,3	64,3	73,7
Šumperk	město nad 20 tis.	24 444	75,7	72,2	82,1	66,7	69,7
Louny	město 5 až 20 tis.	18 061	74,8	88,7	88,4	77,4	65,0
Poděbrady	město 5 až 20 tis.	15 238	76,2	66,6	66,8	63,4	78,1
Čáslav	město 5 až 20 tis.	10 387	78,1	72,7	75,0	63,3	69,3
Hořovice	město 5 až 20 tis.	8 245	83,5	63,4	85,3	64,5	78,6
Praha 4	část nebo obvod	142 075		81,7	93,4	69,8	99,1
Praha 10	část nebo obvod	124 564		87,0	87,7	70,5	98,5
Praha 8	část nebo obvod	113 960		85,9	90,9	68,0	99,6
Praha 6	část nebo obvod	110 247		78,4	82,0	66,2	98,4
Praha 5	část nebo obvod	97 990		68,0	84,5	60,5	94,3
Praha 3	část nebo obvod	79 278		97,5	99,7	90,2	99,7
Praha 11	část nebo obvod	78 470		90,6	89,6	82,3	100,0
Brno-střed	část nebo obvod	72 713		87,5	90,7	83,6	97,1
Praha 13	část nebo obvod	64 409		89,1	90,5	74,4	98,3
Ostrava-Poruba	část nebo obvod	62 213		87,6	90,6	82,4	88,2
Plzeň 3	část nebo obvod	60 007		73,2	81,8	65,5	78,4
Plzeň 1	část nebo obvod	52 273		83,6	94,5	68,2	69,9
Praha 2	část nebo obvod	48 277		93,6	99,9	99,2	99,8
Praha 7	část nebo obvod	47 055		98,1	99,9	96,1	100,0

Lokalita	Skupina	Obyvatelé	Pochozost	MŠ	ZŠ	Lékař	Zeleň
Plzeň 2-Slovany	část nebo obvod	39 151		63,9	78,5	63,7	70,1
Praha 15	část nebo obvod	38 112		83,8	77,0	73,5	99,5
Ostrava-Moravská Ostrava a Přívoz	část nebo obvod	37 288		89,3	93,9	85,8	90,2
Brno-Královo Pole	část nebo obvod	30 334		76,3	79,9	70,1	93,2
Praha 1	část nebo obvod	26 003		91,5	99,8	97,7	99,3
Praha 17	část nebo obvod	24 172		89,3	83,7	70,8	99,8
Praha 18	část nebo obvod	23 482		98,1	78,1	87,2	99,0
Brno-Židenice	část nebo obvod	22 998		84,0	94,9	70,0	96,3
Brno-Žabovřesky	část nebo obvod	22 348		80,6	78,4	61,8	76,1
Pardubice I	část nebo obvod	21 124		66,4	96,7	81,7	71,6
Brno-Bohunice	část nebo obvod	14 059		95,4	96,2	62,7	77,0
Brno-Starý Lískovec	část nebo obvod	12 908		96,1	99,5	66,4	96,7
Brno-Vinohrady	část nebo obvod	12 182		99,7	99,9	92,6	98,8
Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky	část nebo obvod	11 771		78,5	96,4	88,0	83,0
Brno-Nový Lískovec	část nebo obvod	10 443		86,6	84,6	93,6	76,9

Města nad 20 tisíc, menší města a městské části a obvody, vždy podle počtu obyvatel. Pochozost je index 0 až 100 bodů, u městských částí a obvodů se zatím neměří. MŠ, ZŠ, lékař a zeleň jsou podíly obyvatel v docházce v procentech. Zdroj DATAHUB Obce v datech, MŠMT, ÚZIS NRPZS, © přispěvatelé OpenStreetMap (ODbL), ČSÚ, vlastní výpočty AQE.

3. Data a metoda

3.1 Za jaká území počítáme

Studie pracuje se všemi 275 obcemi od 5 tisíc obyvatel, tedy se 212 obcemi s 5 až 20 tisíci obyvatel a 63 městy nad 20 tisíc včetně Prahy. Žije v nich 6,6 milionu lidí. Pro stručnost jim říkáme města, i když několik z nich status města nemá (například Horoměřice, Chýně nebo Dolní Lutyně). Šest měst, která mají městské části nebo obvody od 10 tisíc obyvatel, tedy Prahu, Brno, Ostravu, Plzeň, Pardubice a Ústí nad Labem, hodnotíme po 54 částech a obvodech s 2,2 milionu lidí, ne jako celek. Hodnocených lokalit je tedy 323, 212 menších měst, 57 měst nad 20 tisíc a 54 částí a obvodů. Části pod 10 tisíc obyvatel, kde žije dohromady 0,28 milionu lidí, studie nehodnotí. V Praze tak pokrývá 23 z 57 částí s 91 % obyvatel města, v Brně 14 z 29 částí s 83 %, v Ostravě 5 z 23 obvodů s 82 %, v Plzni 4 z 10 obvodů s 94 %, v Pardubicích 4 z 8 obvodů se 79 % a v Ústí nad Labem všechny 4 obvody. Počty obyvatel měst jsou podle ČSÚ k 31. 12. 2025. Počty obyvatel částí a obvodů vycházejí z téhož modelu rozpočítání obyvatel na budovy (kapitola 3.2), takže jejich součet dává počet obyvatel města podle ČSÚ a zahrnuje i cizince. V mapě a typologii jsou tato města zastoupena svými částmi, ne jedním bodem. Ukazatele platí pro celé území obce nebo části, včetně místních částí mimo hlavní sídlo.

TŘI VĚCI, KTERÉ JE DOBRÉ VĚDĚT PŘEDEM

Měříme dosah, ne kapacitu. Mateřská škola do 600 m ještě neznamená volné místo a ordinace v dosahu neznamená, že lékař přijímá nové pacienty. Kapacitu služeb studie nehodnotí.

Cíle jsou z otevřených dat. Školy pocházejí z rejstříku MŠMT, lékaři z registru poskytovatelů ÚZIS, zeleň a pěší síť z OpenStreetMap. Úplnost OpenStreetMap se mezi městy liší, nejvíc u zeleně, a poloha školy nebo ordinace v registru nemusí sedět. Velmi nízké a nepravděpodobné hodnoty proto v datech i v mapě označujeme jako hodnoty k ověření.

Služby za hranicí obce se počítají. Obyvatel, který má lékaře za hranicí obce v sousedním městě, ho má v dosahu. Satelitům přímo na hranici Prahy nebo Brna to může skóre mírně zvýšit.

3.2 Odkud jsou data a jak počítáme

Tabulka 3. Odkud jsou data a co přesně měříme

Ukazatel	Co měří	Zdroj a období
Pěší dostupnost služeb	Podíl obyvatel do 600 m po pěší síti od mateřské školy a od ordinace praktického lékaře pro dospělé, do 800 m od základní školy a do 400 m od vstupu do veřejné zeleně	DATAHUB Obce v datech, MŠMT, ÚZIS NRPZS, OpenStreetMap, stav listopad 2026
Index pochozosti	Obdoba Walk Score, 0 až 100 bodů, průměr obytných budov vážený obyvateli. Váhy potraviny 3, restaurace a kavárny 3, ostatní obchody 2, zastávka s aspoň 20 odjezdy 2, lékárna, lékař a základní škola 1,5, pošta, banka, knihovna a mateřská škola 1. Plné body do 400 m, lineárně k nule na 1 600 m.	DATAHUB, OpenStreetMap a Overture Maps (obchody, služby, lékař a lékárna), MŠMT (školy), CIS JŘ a ROPID (zastávky), stav listopad 2026
Parametry výpočtu	Pěší síť OpenStreetMap bez dálnic a silnic pro motorová vozidla, chůze 4,8 km/h. Budova se k síti přichytí nejvýš 300 m, cíl nejvýš 100 m a délka přichycení se do vzdálenosti počítá. Cíle za hranicí obce se počítají, za státní hranicí ne. Místa vzdělávání bez souřadnic v rejstříku, asi 3 %, se nepočítají.	DATAHUB, sada osm_pesi_dochazka, vydání 333, stav dat 19. 11. 2026
Cesty do práce pěšky nebo na kole	Podíl vyjíždějících zaměstnaných, kteří jako hlavní prostředek uvedli chůzi nebo kolo, v textu zkráceně podíl zaměstnaných. Základem jsou všichni vyjíždějící do práce, tedy i ti, kdo jezdí do jiné obce.	ČSÚ, Sčítání 2021
Vyjížďka za prací mimo obec	Podíl zaměstnaných, kteří vyjíždějí do práce do jiné obce nebo do zahraničí	ČSÚ, Sčítání 2021
Metropolitní oblast a aglomerace	Příslušnost obce k metropolitní oblasti nebo aglomeraci integrovaných teritoriálních investic. Jde o vymezení pro čerpání evropských fondů, ne o funkční vymezení zázemí měst.	MMR, vymezení ITI 2021 až 2027 (2020)
Dokončené byty a saldo stěhování	Dokončené byty 2020 až 2024 na 1 000 obyvatel a průměrné roční saldo stěhování 2023 až 2025 na 1 000 obyvatel. Rok 2022 vynecháváme, protože saldo v něm zahrnuje příchod uprchlíků z Ukrajiny.	ČSÚ, Městská a obecní statistika
Obyvatelé	Obce k 31. 12. 2025. Městské části a obvody jako součet modelu obyvatel jejich budov, sladěný s počtem obyvatel města.	ČSÚ, DATAHUB

Jak rozpočítáváme obyvatele. Obyvatele obce rozdělujeme na obytné budovy podle počtu bytů v registru RÚIAN a podle mřížky Sčítání 2021 se čtverci 100 m a součet sladíme s počtem obyvatel obce k 31. 12. 2025. Byty dokončené po roce 2021 se do modelu promítají přes registr budov, mřížka sčítání je ještě nezná. Obyvatelé městské části jsou součtem jejích budov. Každá budova se připojí k pěší síti OpenStreetMap a vzdálenost se počítá po síti, ne vzdušnou čarou.

Co je škola, lékař a zeleň. Mateřská a základní škola je každé místo poskytovaného vzdělávání zapsané v rejstříku škol, ne jen sídlo právnické osoby, a obec místa je ověřená podle kódu adresního místa. Lékař je místo poskytování ambulantní péče s oborem všeobecné praktické lékařství pro dospělé podle Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb, s polohou podle registru. Registr nerozlišuje, zda má místo smlouvu se zdravotní pojišťovnou, a může zahrnovat i ordinace s omezeným přístupem, například pracovnělékařské služby u zaměstnavatelů. Veřejná zeleň je park, náves nebo rekreační plocha v OpenStreetMap bez soukromého přístupu, bez ohledu na velikost, a počítá se ke vstupu do ní. Lesy a lesoparky se nepočítají.

Hodnoty k ověření. Jako hodnotu k ověření označujeme zeleň pod 10 %, lékaře pod 15 % a u všech čtyř služeb hodnoty pod 35 %, které jsou výrazně nižší, než odpovídá ostatním službám, pochozosti a velikosti obce. Za výrazně nižší považujeme hodnotu, která leží pod očekávanou hodnotou o víc než 2,5 robustní směrodatné odchylky. Takových lokalit je 25 z 323. Hodnota k ověření se nepočítá jako splněná ani jako nesplněná a do průměru dostupností nevstupuje. U osmi škol jsme polohu ověřili podle veřejných údajů škol. U šesti leží škola uvnitř zástavby nebo v centru, například mateřská škola v Napajedlích nebo základní škola v Dubňanech a v Úvalech, a nízká hodnota tak nejspíš vznikla polohou místa v datech. U základní školy v Bučovicích, jejíž areál stojí na okraji města, je nízká hodnota věrohodná, u Nýřan jsme to nerozhodli. Do opravy zdrojových dat zůstávají všechny tyto hodnoty označené.

3.3 Jak třídíme lokality

Typologie spojuje dostupnost, růst a chování. U měst jsou hranice mediány ve vlastní velikostní skupině, tedy zvlášť pro 212 měst s 5 až 20 tisíci obyvatel a pro 57 měst nad 20 tisíc bez šesti měst hodnocených po částech. Typy částí a obvodů mají pevné hranice 70 % a 88 %. Hodnoty k ověření (kapitola 3.2) do průměru čtyř dostupností ani do mediánů nevstupují, lokalita s takovou hodnotou typ nedostává a v pořadí podle dostupnosti ji neuvádíme. Pravidla se uplatňují v uvedeném pořadí a lokalita dostane první typ, jehož podmínky splní.

Tabulka 4. Pravidla typologie

Typ	Podmínky	Lokalit
Rostoucí satelit	Satelit, růstový tlak aspoň 0,6, průměr čtyř dostupností pod mediánem	17
Roste, služby zaostávají	Není satelit, růstový tlak aspoň 0,6, pochozost i průměr čtyř dostupností pod mediánem	23
Docházka nad mediánem	Není satelit, pochozost i průměr čtyř dostupností nejméně na mediánu, růstový tlak aspoň 0,4, podíl cest do práce pěšky nebo na kole nejméně na mediánu	27
Bez růstového tlaku	Není satelit, růstový tlak nejvýš 0,35, pochozost i průměr čtyř dostupností pod mediánem	26
Část nebo obvod s mezerami	Průměr čtyř dostupností pod 70 % a definici nesplňuje	18
Část nebo obvod s plnou vybaveností	Průměr čtyř dostupností aspoň 88 %	11
Smíšený profil	Ostatní lokality, které nesplňují podmínky žádného typu, a lokality s hodnotou k ověření	201

Růstový tlak je průměr percentilového pořadí dokončených bytů 2020 až 2024 a průměrného ročního salda stěhování 2023 až 2025 ve skupině, od 0 do 1. **Satelit** je statistické označení pro menší město, které leží v metropolitní oblasti nebo aglomeraci integrovaných teritoriálních investic a ze kterého za prací mimo obec vyjíždí aspoň 55 % zaměstnaných. Vymezení ITI je dotační, ne funkční, proto mezi satelity patří i Chodov nebo Jirkov a nepatří sem Říčany s vyjížďkou 52 % ani Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, který má přes 20 tisíc obyvatel. Takových měst je 45, úplný seznam je v příloze B. Typ dostalo 122 lokalit, dalších 201 má smíšený profil. I ty mají v mapě a v tabulce svůj profil, pořadí ve skupině a případně službu, která výrazně zaostává.

JAK ČÍST ČÍSLA

Pořadová korelace (Spearmanova) měří, nakolik se pořadí měst v jednom ukazateli shoduje s pořadím v druhém. Hodnota 0 znamená žádný vztah, 1 úplnou shodu. Hodnota 0,32 je slabý až střední vztah, který platí pro skupinu měst, ne pro každé město. Interval spolehlivosti je odhadnut z 2 000 bootstrapových vzorků.

Medián je hodnota prostředního města. Kde uvádíme podíl obyvatel celé skupiny, jde o průměr vážený počtem obyvatel a výslovně to uvádíme.

Typy jsou relativní. Popisují postavení lokality mezi srovnatelnými, ne absolutní hodnocení. Data jsou za celé obce, o rozdílech uvnitř obce typ nevypovídá.

4. Nejslabší pěší dostupnost mají nejmenší obce

Pěší dostupnost je nejslabší v nejmenších obcích. Hranici 70 bodů indexu pochozosti, kterou používá definice, nesplňuje 102 ze 143 obcí s 5 až 10 tisíci obyvatel, tedy 71 %. Mezi 69 městy s 10 až 20 tisíci je jich 32 (46 %) a mezi 57 městy nad 20 tisíc 22 (39 %). Mediány skupin jsou 64,6, 70,5 a 71,9 bodu. Obce s 5 až 10 tisíci obyvatel se od větších měst liší průkazně (Mannův a Whitneyův test, $p < 0{,}001$). Města s 10 až 20 tisíci a nad 20 tisíc se průkazně neliší ($p = 0{,}44$) a uvnitř skupiny s 10 až 20 tisíci velikost s pochozostí téměř nesouvisí (korelace 0,08). Jde tedy spíš o skok u nejmenších obcí než o plynulý vztah. Podíly pod hranicí navíc závisí na její poloze. Hranice 70 bodů leží těsně nad mediánem měst, 68,9 bodu, a mezi 68 a 70 body je 35 měst. Při hranici 65 bodů by ji nesplňovalo 51 %, 20 % a 14 % měst ve třech skupinách.

Graf 1. Nízkou pochozost mají nejčastěji obce s 5 až 10 tisíci obyvatel

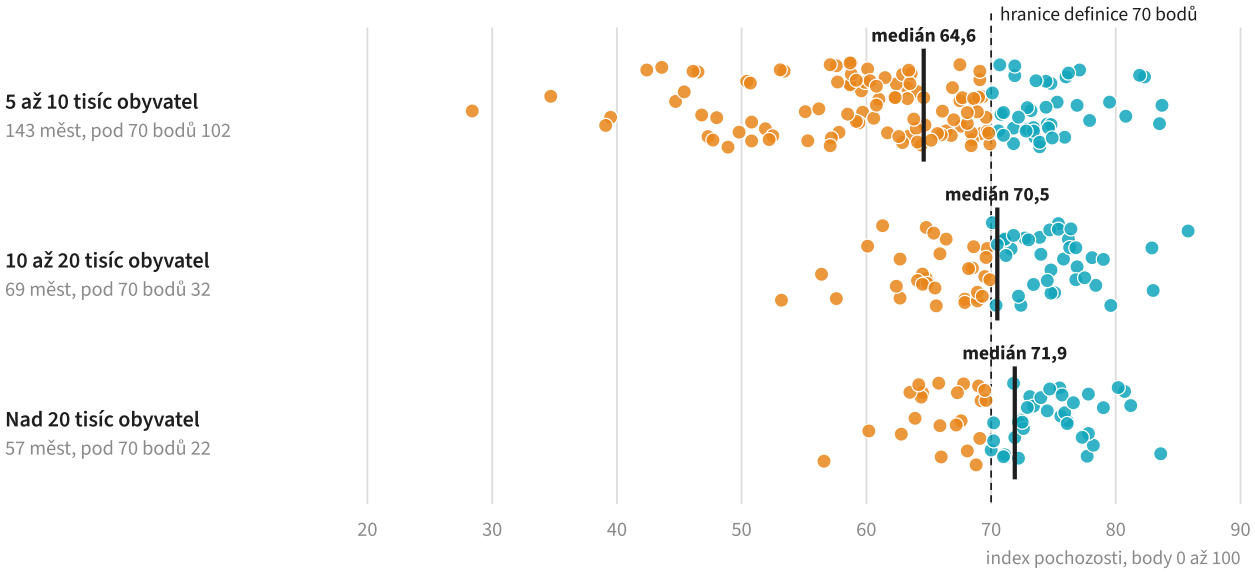

Každý bod je jedno město, svislá čára je medián skupiny. Oranžově města s indexem pochozosti pod 70 bodů, tedy pod hranicí definice. Mediány jsou 64,6 bodu u obcí s 5 až 10 tisíci obyvatel, 70,5 u měst s 10 až 20 tisíci a 71,9 u měst nad 20 tisíc. Skupina nad 20 tisíc nezahrnuje šest měst hodnocených po částech. Zdroj DATAHUB Obce v datech, OpenStreetMap, Overture Maps, MŠMT, CIS JŘ, stav listopad 2026, vlastní výpočty AQE.

Pravděpodobné vysvětlení má tři části. Nejmenší obce mají méně služeb a ty jsou soustředěné v centru, takže okrajové čtvrti mají k nim daleko. Řada z nich roste zástavbou rodinných domů na okrajích, kde hustota na obchod, ordinaci nebo zastávku nestačí. A ukazatele platí pro celé území obce, takže obce s více místními částmi vycházejí hůř, i když jejich hlavní sídlo může být kompaktní. Jak velká část rozdílu jde na vrub místních částí, studie z dat za obce neodliší, ukáže to až výpočet po budovách. Nejnižší pochozost mají obce s rozptýlenou zástavbou a satelity, například Dolní Lutyně, Zubří, Šenov nebo Rychvald.

Rozptyl je přitom velký. Některá menší města patří k městům s nejvyšší pochozostí v zemi. Nejvyšší index pochozosti ze všech 269 měst má Chodov, 85,8 bodu, vysoko jsou také Sezimovo Ústí, Litoměřice, Hořovice nebo Rakovník. Chodov je podle definice studie zároveň satelitem, leží v karlovarské aglomeraci a za prací mimo obec z něj vyjíždí 57,2 % zaměstnaných. Blízkost služeb a dojížďka za prací se tedy nevylučují. Kompaktní město s živým centrem a sídlištěm v docházce má obchody a služby blízko bez ohledu na velikost.

5. Nejméně lidí má v docházce lékaře

Ze čtyř měřených služeb je v docházkové vzdálenosti nejčastěji základní škola, nejméně často praktický lékař. V mediánu menšího města má mateřskou školu do 600 m 55,7 % obyvatel, základní školu do 800 m 67,1 %, praktického lékaře do 600 m 41,1 % a veřejnou zeleň do 400 m 51,4 %. Větší města jsou na tom lépe ve všech čtyřech službách, nejvíc u mateřských škol a lékařů. Hodnoty k ověření do mediánů nevstupují.

Graf 2. Nejméně lidí má v docházce praktického lékaře

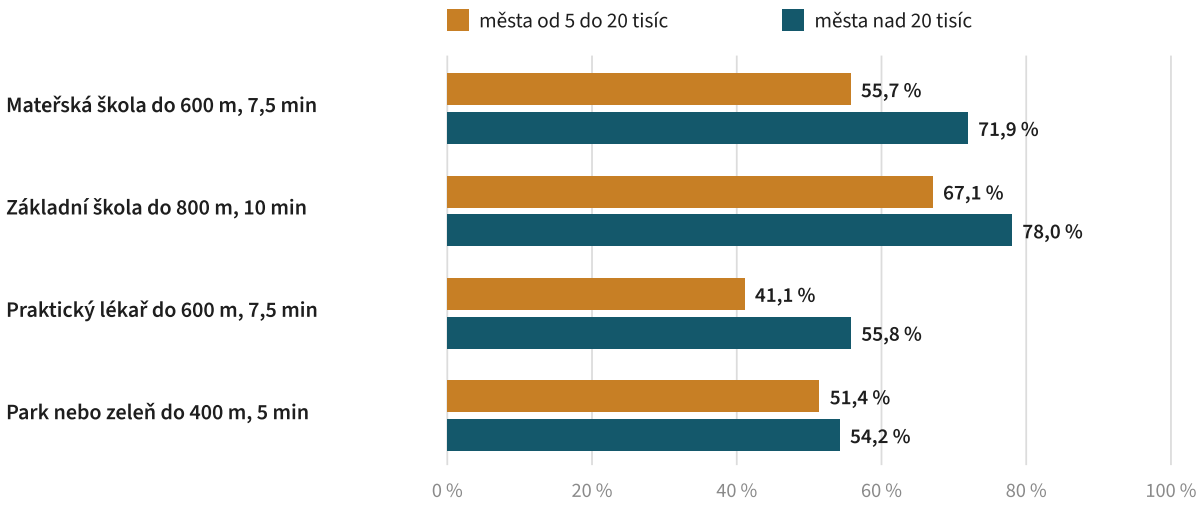

Medián podílu obyvatel města, kteří mají službu v dané vzdálenosti po pěší síti, a odpovídající doba chůze při 4,8 km/h. Lékař je praktický lékař pro dospělé podle registru poskytovatelů. Zeleň zahrnuje parky, návsi a rekreační plochy z OpenStreetMap. Zdroj DATAHUB Obce v datech, MŠMT, ÚZIS NRPZS, © přispěvatelé OpenStreetMap, stav listopad 2026, vlastní výpočty AQE.

Lékař má nejnižší podíl obyvatel v docházce ve 112 z 212 menších měst, zeleň v 66, mateřská škola ve 28 a základní škola jen v 6. U větších měst je lékař nejníž ve 30 z 57, zeleň ve 26. Školy mají hustší síť, kterou obce jako zřizovatelé dlouhodobě udržují. U ordinací je pravděpodobným vysvětlením jejich soustředění do zdravotních středisek v centru, data o tom ale přímo nevypovídají. U zeleně je možným vysvětlením rodinná zástavba, kde veřejný prostor nahrazují soukromé zahrady, a také neúplnost mapových podkladů. Data to nerozliší.

Dobrá docházka ke škole přitom neznamená, že je škola dost velká. V rychle rostoucím městě je obvyklým problémem kapacita mateřské a základní školy, kterou vzdálenost neukáže. Pro strategie měst plyne praktický závěr. Patnáctiminutové město se v Česku nebuduje hlavně stavbou nových škol, ale umístěním ordinací, obchodů a služeb, kvalitou veřejného prostoru a kapacitou zařízení, která už existují.

Kritérium lékaře je nejpřísnější. Splňuje ho 84 z 323 lokalit a jen 29 z 212 menších měst. Soustředit ordinace do jednoho zdravotního střediska v centru je přitom z provozního hlediska rozumné a obec ordinace praktických lékařů nezřizuje. Kritérium neříká, že je středisko chyba. Říká, kolik lidí k němu dojde pěšky zhruba do osmi minut, a to je údaj důležitý hlavně pro seniory a lidi bez auta.

6. Pochozost a cesty do práce pěšky

Blízkost služeb má smysl, pokud se propíše do toho, jak lidé žijí. Jako dostupný ukazatel chování používáme podíl zaměstnaných, kteří do práce chodí pěšky nebo jezdí na kole. Je to jen slabé ověření, protože index měří blízkost obchodů a služeb, ne blízkost práce. V menších městech je vztah s pochozostí slabý až střední, pořadová korelace 0,32 (95% interval 0,19 až 0,44). Mezi 57 městy nad 20 tisíc je 0,21 (−0,05 až 0,43). Rozdíl mezi menšími a většími městy data nedokládají.

Podíl cest pěšky a na kole silně souvisí s vyjížďkou za prací mimo obec (korelace −0,85 mezi menšími městy). Z velké části jde o mechanickou souvislost, protože kdo jezdí do práce do jiné obce, chodí pěšky jen výjimečně, a oba podíly mají stejný základ. Po zohlednění vyjížďky zbývá mezi pochozostí a chůzí korelace 0,20 (0,06 až 0,34). Tento odhad je spíš opatrný, protože pracovní místa v obci souvisejí i s obchody a službami, které index sám počítá, a kontrola na vyjížďku tak může část vztahu odfiltrovat.

Graf 3. V menších městech souvisí vyšší pochozost s častější chůzí do práce, vztah je slabý až střední

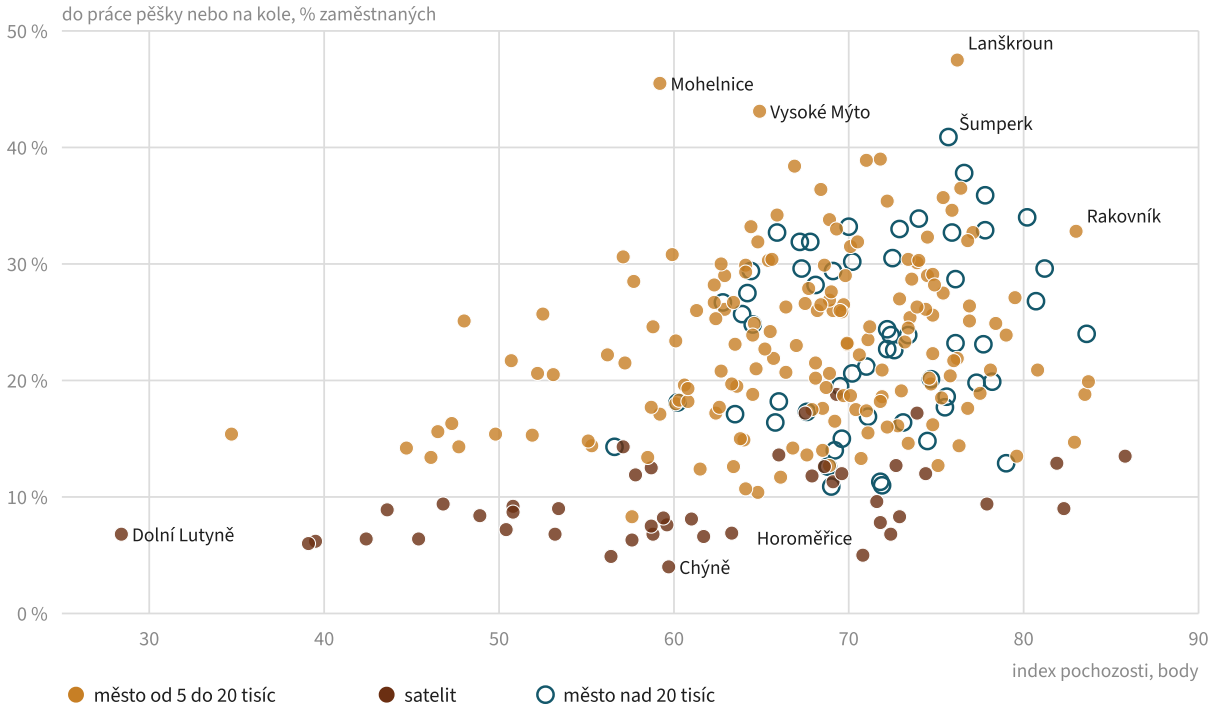

Každý bod je jedno město. Satelit je menší město v metropolitní oblasti nebo aglomeraci ITI, ze kterého za prací mimo obec vyjíždí aspoň 55 % zaměstnaných. Index pochozosti stav listopad 2026, vyjížďka podle Sčítání 2021. Zdroj DATAHUB Obce v datech, ČSÚ, MMR, vlastní výpočty AQE.

Satelity mají nízkou pochozost i nízký podíl cest pěšky, protože se z nich za prací dojíždí. Bez nich je korelace v menších městech 0,21. Pokles ale neznamená, že by vztah mezi samostatnými městy byl slabší. Satelity jsou vymezené vysokou vyjížďkou, a ta s chůzí do práce souvisí, takže jejich vyřazením se zúží rozsah hodnot a korelace klesne mechanicky. Náhodné vyřazení 45 měst dává v průměru 0,32. Hlavním odhadem je proto korelace po zohlednění vyjížďky, 0,20.

Nejvyšší podíl cest pěšky nebo na kole mají Lanškroun (47,5 %), Mohelnice (45,5 %) a Vysoké Mýto (43,1 %), mezi většími městy Šumperk (40,9 %). Praha má 9,1 %. Studie vztah popisuje, příčinnost z průřezových dat dokázat nelze. Roli hraje i struktura pracovních míst, terén a cyklistická infrastruktura. Sčítání navíc proběhlo v březnu 2021 v době protiepidemických opatření, což se týká všech měst.

7. V menších městech s intenzivnější výstavbou bývá dostupnost slabší

Mezi menšími městy je pořadová korelace dokončených bytů na 1 000 obyvatel s průměrem čtyř dostupností −0,28 (−0,41 až −0,15). V menších městech, kde se v letech 2020 až 2024 stavělo víc, bývá pěší dostupnost v roce 2026 slabší. Souvislost je slabá a u měst nad 20 tisíc obyvatel prakticky žádná není (korelace −0,07). Zhruba polovina bytů v menších městech (49 %) se dokončila tam, kde je dostupnost pod mediánem, druhá polovina tam, kde je nad ním. Jde o srovnání obcí mezi sebou, ne o to, kam se staví uvnitř obce. Část vztahu může být i mechanická. Nové byty na okraji samy snižují podíl obyvatel v docházce, protože přibudou obyvatelé daleko od služeb.

Nejvýrazněji to platí pro 45 satelitů v metropolitních oblastech a aglomeracích se 343 tisíci obyvatel. Patří mezi ně Milovice, Jesenice, Hostivice, Úvaly nebo Černošice v pražské metropolitní oblasti, Rousínov a Tišnov v brněnské, Šenov, Vratimov a Rychvald v ostravské a Hluboká nad Vltavou v českobudějovické aglomeraci. Úplný seznam je v příloze B. Jde o statistické vymezení, patří sem i města, která se za satelity obvykle nepovažují, a ne každé z nich roste. Bez satelitů je korelace výstavby a dostupnosti −0,19.

Graf 4. Satelity mají v mediánu méně služeb v docházce a rostou rychleji

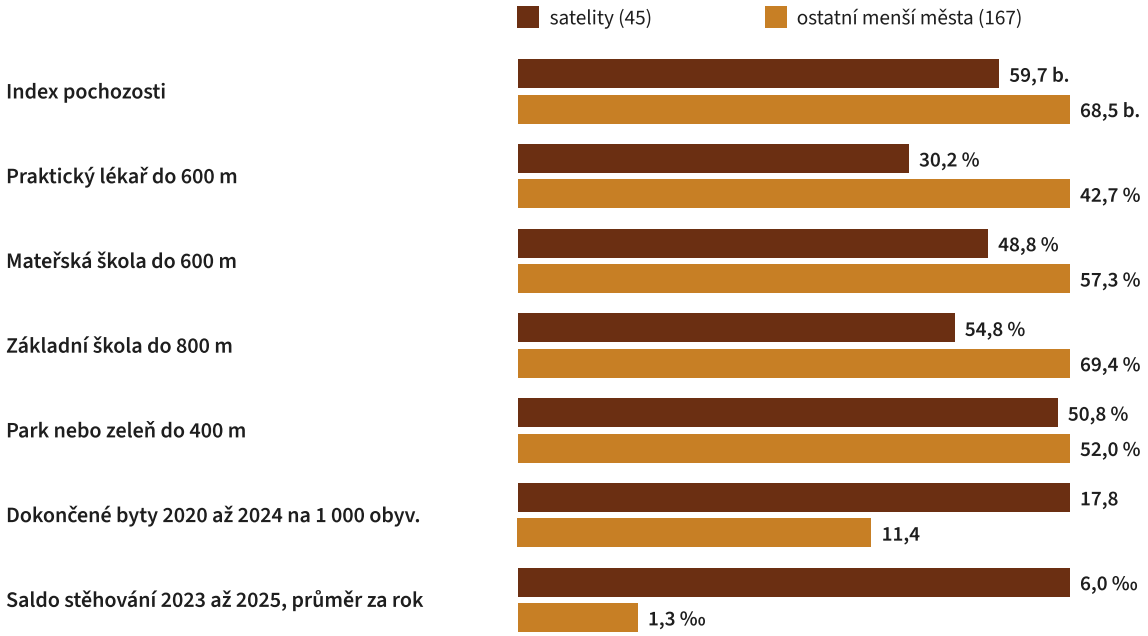

Medián ukazatele ve skupině. Délka pruhů je měřítkem jen v rámci jednoho řádku. Satelit je menší město v metropolitní oblasti nebo aglomeraci ITI, ze kterého za prací mimo obec vyjíždí aspoň 55 % zaměstnaných. Zdroj DATAHUB Obce v datech, ČSÚ Městská a obecní statistika a Sčítání 2021, MMR, vlastní výpočty AQE.

V satelitech je medián pochozosti 59,7 bodu proti 68,5 u ostatních menších měst. Lékaře do 600 m má v mediánu satelitu 30,2 % obyvatel proti 42,7 %, vážený podíl obyvatel všech satelitů je 32,7 % proti 44,6 %. Základní školu do 800 m má v mediánu 54,9 % proti 69,4 %. V mediánu satelitu se za roky 2020 až 2024 dokončilo 17,8 bytu na 1 000 obyvatel proti 11,4 a průměrné roční saldo stěhování za roky 2023 až 2025 bylo 6,0 ‰ proti 1,3 ‰. Satelity jsou přitom menší než ostatní menší města a menší obce mají dostupnost obecně slabší. Po zohlednění velikosti je ale rozdíl stále zřetelný, podíl obyvatel s lékařem v docházce je v satelitech nižší o 8,2 procentního bodu a průměr čtyř dostupností o 6,1 bodu (oba rozdíly jsou statisticky průkazné). Úkolem tu často není strukturu blízkosti udržet, ale vytvořit centrum, které satelit nemá.

8. Velká města po částech a obvodech

Průměr za celé velké město říká málo. Praha i Brno by jako celek všech pět kritérií splnily, Ostrava a Plzeň těsně ne kvůli lékaři (57,7 a 58,4 %), Pardubice kvůli zeleni (45,6 %). Ústí nad Labem nesplňuje tři kritéria, lékaře, zeleň i pochozost. Uvnitř měst jsou ale rozdíly větší než mezi městy. Průměr čtyř pěších dostupností se mezi 54 městskými částmi a obvody od 10 tisíc obyvatel pohybuje od 38,5 % v Ústí nad Labem-Střekově po 98,5 % v Praze 7. Směrodatná odchylka mezi částmi uvnitř téhož města je 14,3 procentního bodu, mezi 57 městy nad 20 tisíc obyvatel jen 7,8 bodu. Mezery mají hlavně okrajové části s rodinnými domy a části s náročným terénem. Ostrava-Slezská Ostrava má průměr 40,8 %, Praha 21 a Praha 22 kolem 45 %, Brno-Kohoutovice 53,7 %.

Graf 5. Služby v dosahu neznamenají práci v dosahu

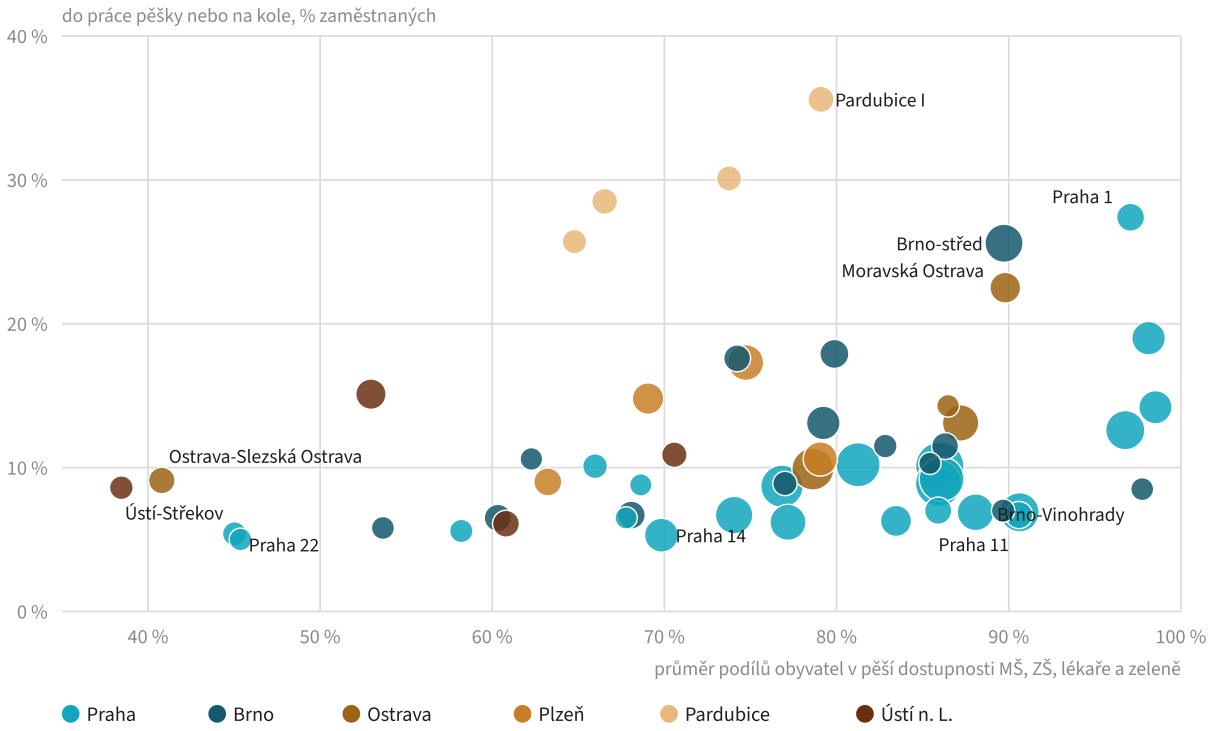

Každý bod je jedna městská část nebo obvod od 10 tisíc obyvatel, velikost odpovídá počtu obyvatel. Vodorovná osa je průměr podílů obyvatel v pěší dostupnosti mateřské školy, základní školy, praktického lékaře a veřejné zeleně. Ukazatel cest do práce nezahrnuje MHD, ve velkém městě proto vypovídá i o dopravním systému, ne jen o smíšení funkcí. Zdroj DATAHUB Obce v datech, ČSÚ Sčítání 2021, vlastní výpočty AQE.

Nejsilnější vybavenost mají vnitřní města a část sídlišť. Brno-Vinohrady mají průměr 97,8 %, Praha 11 a Praha 18 mají 90,6 %, Praha 13 má 88,1 %. Do práce z nich pěšky nebo na kole chodí 6,7 až 8,5 % zaměstnaných. To ale není zvláštnost sídlišť. V Praze je tento podíl nízký téměř všude, ve 19 z 23 hodnocených částí nepřesahuje 10,2 %, Praha jako celek má 9,1 %. Výrazně víc mají jen vnitřní části, Praha 1 27,4 %, Praha 2 19,0 % a Praha 7 14,2 %. Podobně v Brně má Brno-střed 25,6 %, sídliště Kohoutovice, Bystrc a Líšeň 5,8 až 6,7 %. Pardubice mají ve všech obvodech 26 až 36 %. O smíšení bydlení a práce uvnitř velkého města proto ukazatel vypovídá jen orientačně a srovnání mezi městy ovlivňuje hlavně jejich dopravní systém.

I v městských částech je lékař službou s nejnižším podílem obyvatel v docházce, a to ve 37 z 54 částí a obvodů. V 15 z nich se 404 tisíci obyvatel má lékaře do 600 m méně než polovina lidí. Patří mezi ně i velká sídliště, Praha 14 má 29,4 %, Brno-Líšeň 28,2 % a Plzeň 4 má 23,7 %. Nejmenší podíl má Ostrava-Slezská Ostrava, 21,5 %.

9. Typy rozvoje a karta obce

Definice říká, zda lokalita patnáctiminutovým místem je. Typy rozvoje doplňují, co se v lokalitě děje, tedy zda roste, zda je satelitem a jak je na tom proti srovnatelným městům. Podle toho se liší, které nástroje dávají smysl. Šest typů barevně a lokality se smíšeným profilem drobnou tlumenou značkou ukazuje mapa 2 a zobrazení Typy rozvoje v mapě 1. Tlumená značka neznamená horší výsledek, jen to, že lokalita nesplňuje podmínky žádného typu. Pravidla jsou v kapitole 3.3.

Každá lokalita má v mapě 1 kartu, která ukazuje splněná kritéria definice, typ, profil, ukazatele proti mediánu skupiny a pořadí. Kartu lze vytisknout a použít třeba na jednání zastupitelstva. Typ a definice se doplňují. Definici splňuje 11 z 11 částí s plnou vybaveností a 6 z 27 lokalit typu Docházka nad mediánem, například Olomouc, Hradec Králové nebo Poděbrady. Typ Část nebo obvod s mezerami dostávají jen části, které definici nesplňují. Plzeň 2-Slovany má průměr pod 70 %, definici ale těsně splňuje, a má proto smíšený profil.

Mapa 2. Šest typů rozvoje měst a městských částí

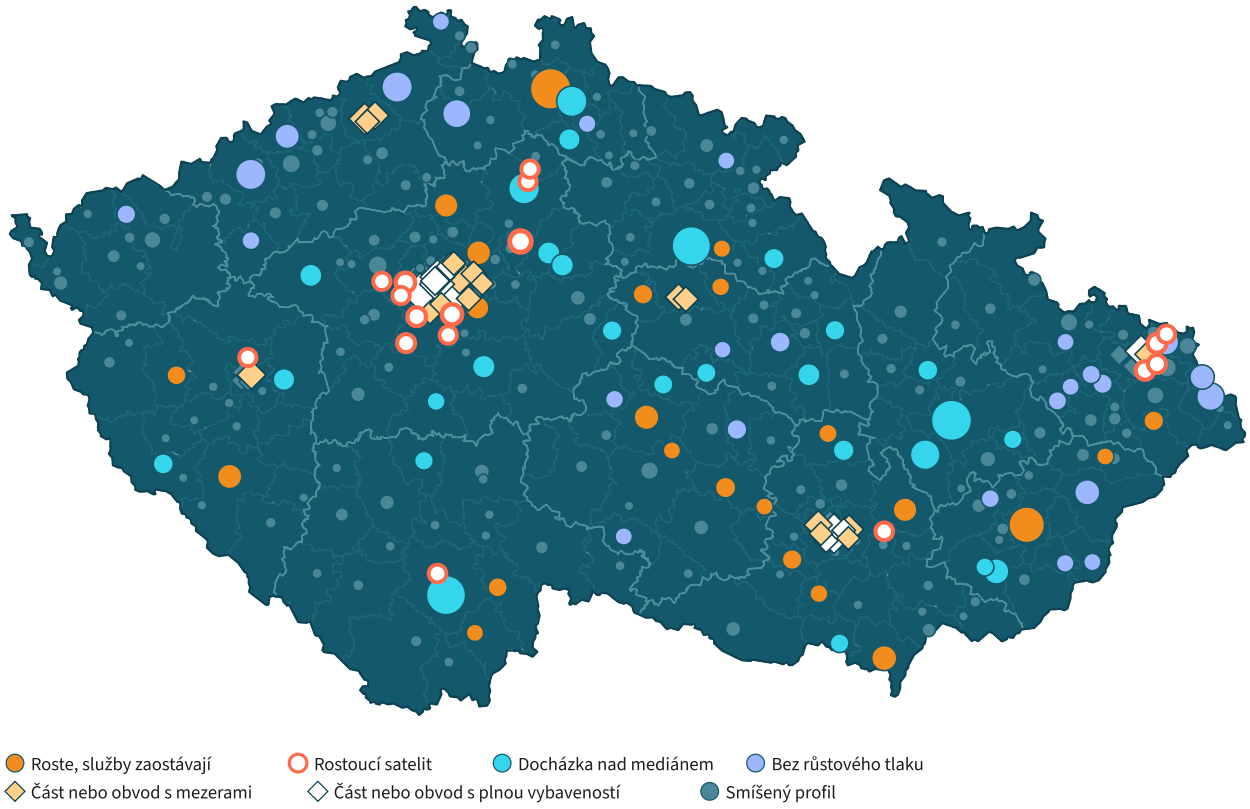

Města od 5 tisíc obyvatel a městské části a obvody od 10 tisíc obyvatel podle typu rozvoje. Kruh je město, prstenec satelit, kosočtverec část nebo obvod. Poloha částí je orientační. Zdroj DATAHUB Obce v datech, ČSÚ, MMR, © přispěvatelé OpenStreetMap, hranice ORP ČÚZK RÚIAN, vlastní výpočty AQE.

JAK ČÍST KARTU OBCE, PŘÍKLAD PŘELOUČ

Přelouč (10 195 obyvatel) má typ **Roste, služby zaostávají**. Průměrné roční saldo stěhování za roky 2023 až 2025 bylo 9,6 ‰, tedy každý rok přibylo stěhováním zhruba deset obyvatel na tisíc, a za roky 2020 až 2024 se dokončilo 18,1 bytu na 1 000 obyvatel. Index pochozosti je 64,5 bodu proti mediánu menších měst 68,0.

Karta ukáže, že nejvíc za mediánem zaostává veřejná zeleň, v docházce ji má 34,1 % obyvatel proti 51,4 %, a že lékaře do 600 m má 36,6 % obyvatel proti 41,1 %. Pro město to je otázka pro územní plán a plánovací smlouvy u nových lokalit, kde vznikne park a kde je místo pro ordinaci.

Roste, služby zaostávají (23 lokalit, 439 tisíc obyvatel). Rostou výstavbou nebo stěhováním a pěší dostupnost je pod mediánem skupiny. Liberec, Zlín, Břeclav, Havlíčkův Brod, Klatovy, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Vyškov, z menších měst Říčany, Přelouč, Stříbro, Letovice nebo Pohořelice. Koncept tu má největší přidanou hodnotu, protože může usměrnit, kam půjde další růst.

Rostoucí satelit (17 lokalit, 120 tisíc obyvatel). Rychle rostou v metropolitní oblasti nebo aglomeraci, za prací se z nich dojíždí a průměr čtyř dostupností je pod mediánem. Milovice, Jesenice, Hostivice, Černošice, Mníšek pod Brdy, Rychvald, Vratimov, Šenov, Rousínov. Úkolem je centrum se službami vytvořit, nejlépe při další výstavbě a ve spolupráci s jádrovým městem.

Docházka nad mediánem (27 lokalit, 689 tisíc obyvatel). Pochozost i průměr čtyř dostupností nad mediánem, město neztrácí obyvatele a lidé častěji chodí do práce pěšky nebo jezdí na kole. Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Mladá Boleslav, Jablonec nad Nisou, Rakovník, Rokycany, Domažlice, Lanškroun, Mikulov. Typ říká jen to, že jsou na tom lépe než srovnatelná města. Definici patnáctiminutového místa splňuje 6 z nich, 8 chybí jedno kritérium a 13 dvě a více.

Bez růstového tlaku (26 lokalit, 380 tisíc obyvatel). Rostou pomalu nebo ztrácejí obyvatele a pěší dostupnost je pod mediánem skupiny. Chomutov, Děčín, Česká Lípa, Třinec, Orlová, Vsetín, Litvínov,

z menších Studénka, Nejdek, Odry nebo Telč. Koncept tu slouží jako rámec pro obnovu center a udržení služeb, ne pro řízení výstavby.

Část nebo obvod s mezerami (18 částí a obvodů, 356 tisíc obyvatel). Nejslabší pěší dostupnost mezi částmi velkých měst a definici nesplňují. Praha 14, 20, 21, 22, Čakovice, Libuš a Zbraslav, Brno-Líšeň, Bystrc, Kohoutovice a Slatina, Plzeň 4, Ostrava-Slezská Ostrava, tři obvody Ústí nad Labem a dva obvody Pardubic.

Část nebo obvod s plnou vybaveností (11 částí a obvodů, 502 tisíc obyvatel). Školka, škola, lékař i zeleň v dosahu pro velkou většinu obyvatel. Vnitřní Praha, Brno-střed, Moravská Ostrava a Přívoz a sídliště jako Praha 11 a 13 nebo Brno-Vinohrady.

Smíšený profil (176 měst a 25 částí a obvodů, 3,8 milionu obyvatel). Lokality, které nesplňují podmínky žádného typu. Například rostou rychle a dostupnost nemají pod mediánem své skupiny (Mnichovo Hradiště, Dobříš), nebo nerostou a průměr čtyř služeb mají nad mediánem (Havířov). Patří sem i 25 lokalit s hodnotou k ověření. Karta v mapě ukáže, zda některá služba výrazně zaostává.

Mapa 3. Kolik lidí má praktického lékaře do 600 m chůze

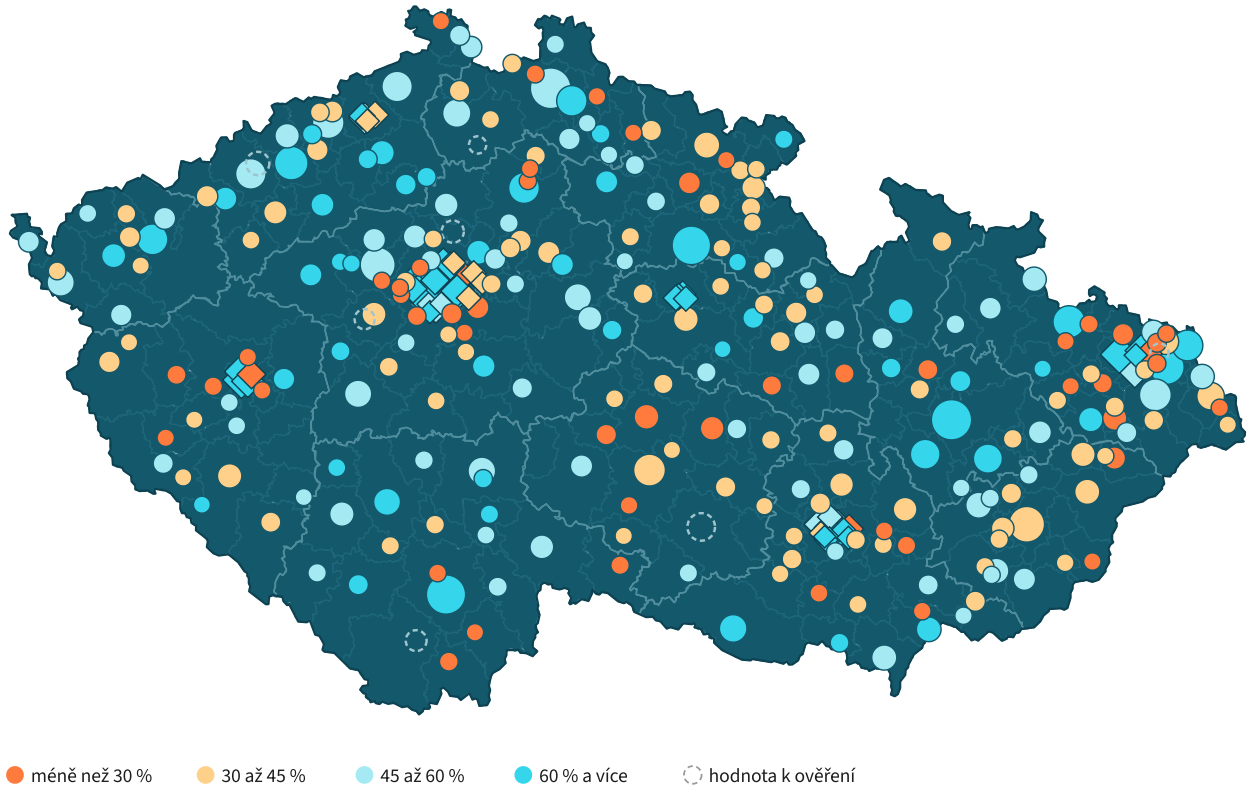

Podíl obyvatel města, městské části nebo obvodu s ordinací praktického lékaře pro dospělé do 600 m po pěší síti, asi 7,5 minuty chůze. Čárkovaně hodnoty k ověření. Zdroj DATAHUB Obce v datech, ÚZIS NRPZS, © přispěvatelé OpenStreetMap, ČSÚ, vlastní výpočty AQE.

10. Co s tím může udělat město, kraj a stát

Doporučení jsou interpretací autorů, ne výsledkem měření. Vycházejí z typů lokalit a z nástrojů, které obce, kraje a stát podle platných předpisů mají. Patnáctiminutové město přitom není nový program, ale měřítko pro rozhodnutí, která se dělají běžně, tedy kam umístit výstavbu, ordinaci, školu nebo park.

Podle toho, které kritérium chybí

- **Nejdřív ověřit data.** Porovnat kartu obce se skutečností, hlavně u zeleně a u polohy škol a ordinací. Chybějící park nebo veřejně přístupnou plochu lze doplnit do OpenStreetMap. Oprava mapového podkladu ale není změna v území, a pokud ji obec použije při vlastním vyhodnocení, měla by ji vykazovat odděleně. Chybu v poloze ordinace řeší poskytovatel s krajským úřadem, v Praze s Magistrátem hl. m. Prahy, který údaje do registru zapisuje. Chybu v místě školy řeší zřizovatel

s krajským úřadem, který vede zápisy do rejstříku škol. Pro územní plán je dobré ověřit zeleň proti pasportu zeleně a plochám veřejných prostranství a zeleně v územním plánu.

- **Chybí praktický lékař.** Rozhoduje místo, ne počet lékařů. Další ordinace ve stávajícím středisku ukazatel nezmění, jedno místo pokryje jen okolí do 600 m chůze. Nové místo poskytování potřebuje oprávnění od krajského úřadu, v Praze od Magistrátu, a hlavně smlouvu se zdravotní pojišťovnou. Té předchází výběrové řízení, které vyhlašuje krajský úřad. Navrhnout ho může zdravotní pojišťovna, uchazeč i obec (§ 46 odst. 4 a § 47 zákona č. 48/1997 Sb.). Výsledek řízení pojišťovnu ke smlouvě nezavazuje. Obec tak může řízení navrhnout, nabídnout lékaři prostory a podmínky a jednat s pojišťovnami o místní dostupnosti péče, kterou jim ukládá § 46 odst. 1 téhož zákona. Kde středisko v centru funguje, může být rozumnějším cílem dostat k němu seniory z okrajů, třeba spojem nebo senior taxi, než hranice 60 %.
- **Chybí park nebo zeleň.** Karta dává jedno číslo za celé město. Kde zeleň chybí, ukáže mapa parků s okruhem 400 m nebo pasport zeleně. Pak hledat obecní pozemek nebo zpřístupnění stávající plochy, například školní zahrady nebo areálu. U nových ploch bydlení, občanského vybavení a smíšených obytných nad 2 ha vyžaduje vyhláška č. 157/2024 Sb. veřejné prostranství aspoň 5 % plochy, pokud rozhodování v ploše není podmíněno regulačním plánem nebo plánovací smlouvou. Tento požadavek je dobré v územním plánu uplatnit a v plánovací smlouvě rozvést.
- **Chybí mateřská škola.** Obec má povinnost zajistit předškolní vzdělávání a stanovuje školské obvody obecně závaznou vyhláškou. Kde jde o vzdálenost, je cestou další místo poskytovaného vzdělávání v lokalitě, kde školka chybí. Zapisuje ho do rejstříku škol na žádost zřizovatele krajský úřad. Dětská skupina rodinám pomůže také, do ukazatele se ale nepočítá, protože není v rejstříku škol.
- **Chybí základní škola.** Kvůli samotné vzdálenosti se nová škola nestaví. Pomáhá bezpečná pěší cesta a zkratka ke stávající škole, nové místo vzdělávání jen tam, kde chybí i kapacita. Obce bez vlastní školy, typicky satelity, řeší docházku dohodou o společném školském obvodu se sousední obcí.
- **Chybí obchody a služby.** Karta neřekne, která složka indexu chybí. Přímo může obec ovlivnit knihovnu a zastávku. Poštu obec nezřizuje, může ale převzít provoz pobočky jako Pošta Partner. Městskou hromadnou dopravu objednává obec, regionální spoje kraj a obec je může dofinancovat. Obchod a restauraci nezřizuje, může jim ale nabídnout obecní prostory v přízemí a u nové výstavby žádat plochy smíšené obytné místo čistě obytných.
- **Stávající zástavba a místní části.** Kde mezera v docházce leží ve starší zástavbě nebo v místních částech, pomáhá spíš pojízdná prodejna, ordinace na několik hodin týdně nebo spojení do centra než nová stavba.

Pro menší města u nové výstavby

- **Územní plán.** V nových zastavitelných plochách vymezit vedle bydlení i plochy občanského vybavení nebo plochy smíšené obytné. Rozhodování o změnách v rozvojových plochách podmínit pořízením územní studie nebo uzavřením plánovací smlouvy (§ 12 odst. 1 písm. j) vyhlášky č. 157/2024 Sb.) a výstavbu etapizovat tak, aby navazovala na zastavěné území.
- **Plánovací smlouva s developerem.** Jde o veřejnoprávní smlouvu, kterou schvaluje zastupitelstvo (§ 130 až 132 zákona č. 283/2021 Sb.). Stavebníka může zavázat k veřejné infrastruktuře, kterou záměr vyvolá, typicky ke kapacitě mateřské a základní školy a k veřejnému prostranství nebo parku v lokalitě. Prostor pro ordinaci nebo obchod v parteru veřejnou infrastrukturou není a lze ho sjednat jen dobrovolně.
- **Kapacita.** V rostoucím městě ověřit kapacitu mateřské a základní školy proti počtu dětí z nové zástavby. Docházková vzdálenost to neukáže.
- **Pěší propojky a zkratky.** Docházka se měří po síti cest, ne vzdušnou čarou. Lávka, průchod blokem nebo chodník přes dosud neprostupný areál proto může zkrátit cestu ke škole nebo ordinaci celé ulici.
- **Zásady pro jednání s investory.** Pravidla schválená zastupitelstvem, která předem říkají, co město od nové výstavby čeká pro školy, zeleň a služby. Zákon je neupravuje, dávají ale jednání o plánovacích smlouvách předvídatelnost, pokud jsou požadavky přiměřené rozsahu záměru.

Pro satelity a jejich jádrová města

Satelit potřebuje centrum, které často nemá. Pomáhají plochy smíšené obytné místo čistě obytných, prostor pro obchod a ordinaci v přízemí a náměstí nebo park jako místo setkávání. Část služeb lze sdílet s jádrovým městem, pokud je k němu kvalitní spojení, a plánovat je společně v rámci metropolitní oblasti.

Pro velká města a městské části

V okrajových částech je prioritou lékař a zeleň. Městská část nebo obvod velikostí odpovídá menšímu městu, o územním plánu, dopravě a velké zeleni ale rozhoduje celé město. Část nebo obvod ovlivňuje podle statutu města hlavně školy, které zřizuje, svěřenou zeleň a vlastní nemovitosti, může podávat podněty k územnímu plánu a uzavírat plánovací smlouvy. Na sídlištích, která mají služby v dosahu, je dalším krokem smíšení s prací, tedy prostory pro malé firmy, sdílené kanceláře a služby v parteru.

Pro kraje

- **Doprava.** Kraj objednává veřejnou dopravu v území kraje. Četnost spojů do center menších měst a satelitů přímo ovlivňuje složku indexu pochozosti i to, zda se senioři z okrajů dostanou k lékaři.
- **Školy a zdravotnictví.** Kraj zapisuje místa vzdělávání do rejstříku škol, připravuje dlouhodobý záměr vzdělávání a vyhlašuje výběrová řízení na místa ambulantní péče. Může zacílit krajské dotační programy na ordinace v lokalitách, kde lékař v docházce chybí nejvíc, a jako zřizovatel nemocnic podpořit jejich ambulance v menších městech.
- **Zacílení.** Data z karty obce lze spojit s typologií území, kterou kraje a Ministerstvo pro místní rozvoj používají ve Strategii regionálního rozvoje, a zaměřit podporu na menší města a satelity s největšími mezerami.

Pro stát

Ministerstvo pro místní rozvoj může zvážit doplnění pěší dostupnosti základních služeb mezi sledované jevy územně analytických podkladů v příloze vyhlášky č. 157/2024 Sb., s metodikou navázanou na Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Ministerstvo zdravotnictví a zdravotní pojišťovny mohou zveřejňovat smluvní místa poskytování péče s polohou, bez nich nelze dostupnost hrazené péče měřit přesně. Vstupní data této studie jsou otevřená, ukazatele docházky jsou výpočtem AQE v DATAHUBu.

11. Co jsme ověřili a co studie neumí

11.1 Ověření

Citlivost definice. Počet lokalit, které definici splňují, závisí na zvolených hranicích. Při hranici 50 % místo 60 % by definici splňovalo 71 lokalit s 2,8 milionu obyvatel, při 55 % 59 lokalit a při 65 % 30 lokalit s 1,6 milionu. Při hranici pochozosti 65 bodů místo 70 by to bylo 42 lokalit, při 75 bodech 38. Ve všech variantách převažují městské části a větší města a menších měst je mezi nimi nejvýš 19 z 212. Závěr, že nejmenší města mají k definici nejdál, na volbě hranic nezávisí. Citlivost na vzdálenosti 400, 600 a 800 m jsme zatím nepočítali, potřebuje nový výpočet po budovách.

Odolnost vůči chybám v datech. Každou hodnotu jsme tisíckrát náhodně posunuli o nejvýš 3 body nahoru nebo dolů, podobně jako by se mohla lišit kvůli přesnosti dat. Počet lokalit, které definici splňují, se v 90 % opakování držel mezi 39 a 44. Ze 41 lokalit v průměru 1,5 vypadla a kategorii změnilo v průměru 15 z 323 lokalit, hlavně těch těsně u hranic. Na hraně jsou čtyři lokality, které některé kritérium splňují o méně než 2 body, Hradec Králové (lékař přesně 60,0 %), Praha 5, Brno-Žabovřesky a Havířov (pochozost 71,9 bodu). Na počet lokalit, které definici splňují, má pochozost vliv u jediného města, Nový Jičín by bez ní definici splnil. Skupinu s jedním chybějícím kritériem ale mění u 18 měst, u městských částí takový posun nastat nemůže.

Stabilita korelací. Intervaly spolehlivosti z 2 000 bootstrapových vzorků jsou u menších měst 0,19 až 0,44, po zohlednění vyjížďky 0,06 až 0,34 a u 57 měst nad 20 tisíc −0,05 až 0,43. Rozdíl mezi menšími a většími městy není na hladině 5 % průkazný (Fisherův test, $z = 0{,}81$, $p = 0{,}42$).

Hranice satelitu. Při hranici vyjížďky mimo obec 50 % místo 55 % je satelitů 60 s mediánem dostupnosti lékaře 30,5 %. Při hranici 60 % je satelitů 29 a medián lékaře 24,1 %. Závěr o slabší vybavenosti satelitů na volbě hranice nezávisí. Rozdíl drží i po zohlednění velikosti obce.

Rozdíl podle velikosti. Obce s 5 až 10 tisíci obyvatel mají pochozost průkazně nižší než větší města (Mannův a Whitneyův test, $p < 0{,}001$). Mezi městy s 10 až 20 tisíci a nad 20 tisíc obyvatel průkazný rozdíl není ($p = 0{,}44$, u podílu pod 70 body Fisherův test $p = 0{,}47$).

Hodnoty k ověření. Zeleň je k ověření v devíti obcích (Nové Strašecí, Horoměřice, Kamenice, Holýšov, Horní Slavkov, Varnsdorf, Dubí, Modřice a Dubňany), lékař v sedmi (Třebíč, Neratovice, Králův Dvůr, Český Krumlov, Jirkov, Doksy a Petřvald), mateřská škola ve čtyřech (Starý Plzenec, Kostelec nad Orlicí, Nový Bydžov a Napajedla) a základní škola v šesti (Vlašim, Úvaly, Nýřany, Lomnice nad Popelkou, Dubňany a Bučovice). Jde o 25 z 323 lokalit. Pravidlo je v kapitole 3.2. Hodnoty k ověření do průměru dostupností ani do mediánů nevstupují a lokality nemají typ ani pořadí podle dostupnosti. Osmi z nich

se tím typ změnil. Hodnoty k ověření u lékaře zůstávají v souhrnném čísle 3,0 milionu lidí bez ordinace v docházce, bez nich by se podíl obyvatel s lékařem změnil z 54,3 % na 54,9 %. Ověřujeme jen nepravděpodobně nízké hodnoty. Nadhodnocené hodnoty, například drobné plochy označené v mapě jako park, by odhalila až namátková kontrola na místě. V mapě a příloze jsou hodnoty k ověření označené.

11.2 Co studie neumí

Neměří kapacitu ani kvalitu. Školka v dosahu nemusí mít volné místo, lékař nemusí přijímat nové pacienty, park nemusí být udržovaný.

Neměří kolo ani veřejnou dopravu. Patnáctiminutové město v širším pojetí zahrnuje i kolo. Pro menší města by doplnění cyklistické dostupnosti mohlo obraz zlepšit.

Data jsou za celé obce. Studie nevypovídá o rozdílech mezi čtvrtěmi menšího města ani o tom, kde přesně se uvnitř obce staví. To umožní výpočet po budovách a na mřížce 100 m, který DATAHUB připravuje.

Index pochozosti a čtyři dostupnosti se překrývají. Index obsahuje i školy a lékaře, typologie proto tyto služby zčásti započítává dvakrát. Lékař a lékárna v indexu pocházejí z OpenStreetMap a Overture Maps, kritérium lékaře z registru poskytovatelů, oba údaje se proto mohou lišit. Index navíc nebyl pro české podmínky samostatně validován, jeho americký vzor validován byl (Duncan a kol., 2011).

Registr lékařů neříká vše. Kritérium pracuje s místy poskytování oboru všeobecné praktické lékařství v registru poskytovatelů. Registr nerozlišuje místa se smlouvou se zdravotní pojišťovnou a bez ní a může zahrnovat i pracovnělékařské služby nebo ordinace s omezeným přístupem, ukazatel proto může dostupnost nadhodnocovat. Neříká nic o úvazku ani o tom, zda ordinace přijímá nové pacienty, a nezahrnuje praktické lékaře pro děti a dorost.

Zeleň je nejslabší datová vrstva. Vychází jen z OpenStreetMap, jehož úplnost se mezi obcemi liší, a nepočítá lesy, lesoparky ani volnou krajinu za okrajem zástavby, což menší města znevýhodňuje. Kategorie OpenStreetMap se nekryjí s plochami veřejných prostranství a zeleně v územním plánu. Bez minimální velikosti se počítají i drobné plochy. Medián městských částí je 84,9 % proti 54,2 % u 57 měst nad 20 tisíc obyvatel, což může zčásti odrážet podrobnější zmapování velkých měst. Výsledek „chybí jen zeleň“ u 18 lokalit je proto podnět k ověření na místě, ne hotový závěr.

Velká a malá města se neměří stejně. Menší města hodnotíme včetně všech místních částí, velká města jen přes části a obvody od 10 tisíc obyvatel, takže jejich menší okrajové části v mapě chybějí. Městské části a obvody zatím nemají index pochozosti a hodnotí se čtyřmi kritérii, pochozost tak u nich výsledek změnit nemůže. Proto uvádíme města a části zvlášť. Index za části doplníme, jakmile ho DATAHUB vydá.

Saldo stěhování a růst. Růstový tlak počítáme ze salda stěhování 2023 až 2025, abychom vynechali rok 2022 s příchodem uprchlíků z Ukrajiny. I v pozdějších letech ale saldo ovlivňuje přihlašování a odhlašování osob s dočasnou ochranou, u jednotlivých měst proto stojí za to porovnat ho s dokončenými byty.

Chování je z roku 2021. Sčítání proběhlo v době protiepidemických opatření a u rychle rostoucích satelitů nemusí odpovídat dnešku.

Poloha městských částí je orientační. Body v mapě ukazují přibližný střed části, ukazatele ale platí pro celé její území.

Zdroje

- DATAHUB Obce v datech, s.r.o. Index pochozosti (sada osm_pesi_pochozost) a pěší docházka ke službám (sada osm_pesi_dochazka), stav dat 19. 11. 2026, vydání 333 z 23. 11. 2026.
- © přispěvatelé OpenStreetMap, Open Database License 1.0. Pěší síť, veřejná zeleň, obchody a služby, stav listopad 2026.
- Overture Maps Foundation. Místa, licence CDLA Permissive 2.0.
- MŠMT. Rejstřík škol a školských zařízení, otevřená data.
- ÚZIS ČR. Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb, otevřená data.
- Ministerstvo dopravy. Celostátní informační systém o jízdních řádech, otevřená data.
- ROPID. Otevřená data Pražské integrované dopravy.
- Český statistický úřad. Městská a obecní statistika, obyvatelé k 31. 12. 2025, dokončené byty 2020 až 2024, stěhování 2023 až 2025, licence CC BY 4.0.
- Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2021, vyjíždějící podle hlavního dopravního prostředku a dojížďka mezi obcemi.
- Ministerstvo pro místní rozvoj (2020). Vymezení území pro integrované teritoriální investice v ČR.
- Český statistický úřad. Data pro metropolitní území a aglomerace.
- Nařízení vlády č. 307/2012 Sb., o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění k 1. 7. 2025. Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon. Vyhláška č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu. Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon.
- ČÚZK. Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN), budovy a hranice správních obvodů ORP.
- Abbiasov, T. a kol. (2024). The 15-minute city quantified using human mobility data. Nature Human Behaviour 8, 445 až 455.
- Brázová, V.-K., Wirth, K. (2026). Město krátkých vzdáleností jako průřezový princip politik MMR. Urbanismus a územní rozvoj XXIX, č. 1.
- Bruno, M., Monteiro Melo, H. P., Campanelli, B., Loreto, V. (2024). A universal framework for inclusive 15-minute cities. Nature Cities 1, 633 až 641.
- Carvalho, T., Farber, S., Manaugh, K., El-Geneidy, A. (2025). Assessing the readiness for 15-minute cities. A literature review on performance metrics and implementation challenges worldwide. Transport Reviews, doi 10.1080/01441647.2025.2513530.
- ČVUT UCEEB a kol. pro Ministerstvo pro místní rozvoj (2019). Metodika hodnocení udržitelných chytrých měst, Smart Cities, příloha 2.
- Duncan, D. T., Aldstadt, J., Whalen, J., Melly, S. J., Gortmaker, S. L. (2011). Validation of Walk Score for estimating neighborhood walkability. An analysis of four US metropolitan areas. International Journal of Environmental Research and Public Health 8(11), 4160 až 4179.
- Logan, T. M., Hobbs, M. H., Conrow, L. C., Reid, N. L., Young, R. A., Anderson, M. J. (2022). The x-minute city. Measuring the 10, 15, 20-minute city and an evaluation of its use for sustainable urban design. Cities 131, 103924.
- Maier, K. a kol. (2016). Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Metodika, projekt TA ČR Beta TB050MMR001. ČVUT v Praze, Fakulta architektury.
- Moreno, C., Allam, Z., Chabaud, D., Gall, C., Pratlong, F. (2021). Introducing the „15-Minute City“. Sustainability, Resilience and Place Identity in Future Post-Pandemic Cities. Smart Cities 4(1), 93 až 111.
- Perry, C. A. (1929). The Neighborhood Unit. Regional Survey of New York and Its Environs, sv. 7.
- Prins, R. G., Pierik, F., Etman, A., Sterkenburg, R. P., Kamphuis, C. B. M., van Lenthe, F. J. (2014). How many walking and cycling trips made by elderly are beyond commonly used buffer sizes. Results from a GPS study. Health & Place 27, 127 až 133.
- Staricco, L. (2022). 15-, 10- or 5-minute city? A focus on accessibility to services in Turin, Italy. Journal of Urban Mobility 2, 100030.

- Victoria State Government (2017). Plan Melbourne 2017 až 2050, 20-minute neighbourhoods.
- Willberg, E., Fink, C., Toivonen, T. (2023). The 15-minute city for all? Measuring individual and temporal variations in walking accessibility. Journal of Transport Geography 106, 103521.

O studii

Financování a střet zájmů. Studie vznikla z iniciativy AQE, bez externího zadavatele. Data pěší dostupnosti zpracovávají Obce v datech, s.r.o., člen skupiny AQE. AQE nabízí městům a krajům analýzy dostupnosti a podklady pro strategie jako službu. Mezi klienty AQE patří i některá města uvedená ve studii, například Chodov. Hodnocení všech lokalit se řídí jen definicí v kapitole 1 a pravidly v kapitole 3.3.

Data a postup. Studie je generována skripty nad uvedenými otevřenými daty, parametry výpočtu jsou v tabulce 3. Hodnoty všech lokalit ukazuje interaktivní mapa na stránce studie. Tabulku hodnot za všech 323 lokalit poskytneme na vyžádání pod licencí ODbL.

Licence. Text, grafy a mapy jsou zveřejněny pod licencí Creative Commons Uveďte původ 4.0 (CC BY 4.0). Ukazatele odvozené z OpenStreetMap jsou databází podle licence Open Database License 1.0 (ODbL), mapy proto nesou uvedení © přispěvatelé OpenStreetMap. Data škol jsou z rejstříku MŠMT, lékařů z registru ÚZIS, jízdních řádů z CIS JŘ a ROPID a míst z Overture Maps (CDLA Permissive 2.0). Při převzetí uveďte citaci podle boxu Jak citovat.

Kontakt pro média a obce. Jan Havránek, havranek@AQE.cz.

Příloha A. Lokality zařazené do typů

Tabulka uvádí 122 měst, městských částí a obvodů s typem, seřazených podle typu a počtu obyvatel. Lokality se smíšeným profilem jsou v mapě. Pochozost je index 0 až 100 bodů (za městské části a obvody zatím není k dispozici). MŠ, ZŠ, lékař a zeleň jsou podíly obyvatel v pěší dostupnosti v procentech. Pěšky, kolo je podíl cest do práce podle Sčítání 2021 v procentech. Byty jsou dokončené byty 2020 až 2024 na 1 000 obyvatel, saldo je průměrné roční saldo stěhování 2023 až 2025 v promile. Zdroj DATAHUB Obce v datech, MŠMT, ÚZIS NRPZS, © přispěvatelé OpenStreetMap (ODbL), ČSÚ, vlastní výpočty AQE.

Tabulka A1. Lokality šesti typů a jejich ukazatele

Lokalita	Typ	Okres, město	Obyvatelé	Pochozost	MŠ	ZŠ	Lékař	Zeleň	Pěšky, kolo	Byty	Saldo
Liberec	Roste, služby zaostávají	Liberec	108 214	67,6	68,1	72,7	56,1	57,7	17,3	9,0	4,9
Zlín	Roste, služby zaostávají	Zlín	74 917	65,8	61,9	65,7	43,7	67,4	16,4	14,5	7,6
Břeclav	Roste, služby zaostávají	Břeclav	24 583	70,2	63,5	84,9	55,4	36,5	30,2	21,1	4,3
Havlíčkův Brod	Roste, služby zaostávají	Havlíčkův Brod	23 368	64,4	60,3	54,2	26,5	38,9	29,4	15,7	3,9
Klatovy	Roste, služby zaostávají	Klatovy	22 921	64,2	60,3	48,7	42,9	65,8	27,5	14,2	10,6
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Roste, služby zaostávají	Praha-východ	20 926	69,2	62,7	55,9	61,8	53,3	14,0	34,4	20,0
Vyškov	Roste, služby zaostávají	Vyškov	20 664	63,9	56,6	77,5	31,7	36,4	25,7	9,1	6,7
Mělník	Roste, služby zaostávají	Mělník	20 301	66,0	60,2	75,3	57,8	41,7	18,2	15,7	6,8
Říčany	Roste, služby zaostávají	Praha-východ	17 314	64,8	50,6	59,5	27,6	60,4	10,4	15,0	11,5
Velké Meziříčí	Roste, služby zaostávají	Žďár nad Sázavou	11 709	60,1	58,9	65,8	33,2	13,3	23,4	25,4	8,6
Přelouč	Roste, služby zaostávají	Pardubice	10 195	64,5	45,5	63,9	36,6	34,1	23,9	18,1	9,6
Ivančice	Roste, služby zaostávají	Brno-venkov	9 905	62,6	57,9	80,3	37,8	14,6	17,7	17,1	4,3
Frýdlant nad Ostravicí	Roste, služby zaostávají	Frýdek-Místek	9 839	60,8	45,6	57,3	38,1	54,0	19,3	16,5	4,1
Třeboň	Roste, služby zaostávají	Jindřichův Hradec	8 249	62,3	38,0	41,6	55,7	64,2	28,2	14,8	5,3
Stříbro	Roste, služby zaostávají	Tachov	8 218	60,1	46,3	73,2	25,7	39,5	18,0	11,5	12,4
Letovice	Roste, služby zaostávají	Blansko	7 071	46,5	42,7	48,6	39,7	30,8	15,6	21,2	7,8
Holice	Roste, služby zaostávají	Pardubice	6 783	56,2	40,6	51,1	32,5	23,9	22,2	22,2	1,6
Pohořelice	Roste, služby zaostávají	Brno-venkov	6 299	47,3	49,9	39,5	24,7	60,4	16,3	60,0	34,6
Třebechovice pod Orebem	Roste, služby zaostávají	Hradec Králové	5 907	53,1	24,2	32,5	33,8	20,1	20,5	12,4	5,5
Zubří	Roste, služby zaostávají	Vsetín	5 603	34,7	32,7	24,6	32,5	33,7	15,4	14,7	8,0
Velká Bíteš	Roste, služby zaostávají	Žďár nad Sázavou	5 535	65,2	46,4	64,6	37,0	13,0	22,7	19,2	11,8
Polná	Roste, služby zaostávají	Jihlava	5 305	57,2	60,1	64,5	30,4	24,7	21,5	39,1	5,5
Trhové Sviny	Roste, služby zaostávají	České Budějovice	5 292	51,9	52,8	67,8	21,4	32,4	15,3	24,9	1,1
Milovice	Rostoucí satelit	Nymburk	14 609	72,4	52,8	65,3	44,1	20,9	6,8	73,1	18,2
Jesenice	Rostoucí satelit	Praha-západ	10 625	56,4	51,6	46,1	22,4	25,4	4,9	16,7	11,6
Hostivice	Rostoucí satelit	Praha-západ	9 266	61,7	41,1	46,9	30,4	64,5	6,6	17,3	5,0
Rychvald	Rostoucí satelit	Karviná	7 823	39,5	29,1	34,7	19,9	38,1	6,2	21,4	9,3
Černošice	Rostoucí satelit	Praha-západ	7 781	63,3	29,5	42,0	20,4	22,5	6,9	21,9	9,3
Vratimov	Rostoucí satelit	Ostrava-město	7 469	50,8	23,1	52,8	31,0	39,9	8,7	24,5	9,1
Šenov	Rostoucí satelit	Ostrava-město	6 642	39,1	12,5	24,3	15,2	12,9	6,0	27,9	7,4
Mníšek pod Brdy	Rostoucí satelit	Praha-západ	6 377	57,6	60,2	38,6	49,6	62,0	6,3	11,7	8,9
Rousínov	Rostoucí satelit	Vyškov	5 948	58,7	21,7	45,9	28,5	63,7	12,5	25,9	3,5
Hluboká nad Vltavou	Rostoucí satelit	České Budějovice	5 679	46,8	47,2	30,4	25,5	33,4	9,4	44,8	9,5
Rudná	Rostoucí satelit	Praha-západ	5 560	61,0	20,6	59,7	15,9	42,3	8,1	14,6	17,2
Kosmonosy	Rostoucí satelit	Mladá Boleslav	5 437	69,3	32,4	54,3	25,0	53,2	18,8	10,6	25,7
Bakov nad Jizerou	Rostoucí satelit	Mladá Boleslav	5 355	58,7	39,6	38,5	20,4	74,0	7,5	9,4	10,7

Lokalita	Typ	Okres, město	Obyvatelé	Pochozost	MŠ	ZŠ	Lékař	Zeleň	Pěšky, kolo	Byty	Saldo
Dolní Lutyně	Rostoucí satelit	Karviná	5 350	28,4	33,0	52,6	15,7	23,8	6,8	13,2	5,8
Unhošť	Rostoucí satelit	Kladno	5 324	59,6	36,3	69,9	28,9	57,5	7,6	60,0	22,4
Jílové u Prahy	Rostoucí satelit	Praha-západ	5 301	59,4	46,7	59,6	33,8	15,1	8,2	20,8	10,6
Třemošná	Rostoucí satelit	Plzeň-sever	5 112	53,4	45,3	72,3	23,2	51,4	9,0	18,6	9,3
Olomouc	Docházka nad mediánem	Olomouc	105 297	80,7	80,6	84,9	68,5	77,0	26,8	34,4	13,1
České Budějovice	Docházka nad mediánem	České Budějovice	97 128	81,2	79,0	82,0	66,1	63,4	29,6	17,7	5,3
Hradec Králové	Docházka nad mediánem	Hradec Králové	93 534	76,1	62,1	72,3	60,0	72,1	28,7	13,4	3,8
Mladá Boleslav	Docházka nad mediánem	Mladá Boleslav	47 874	77,8	72,4	67,9	67,9	58,0	35,9	9,7	22,6
Jablonec nad Nisou	Docházka nad mediánem	Jablonec nad Nisou	46 206	72,2	72,8	81,1	62,2	41,7	24,4	7,0	5,7
Prostějov	Docházka nad mediánem	Prostějov	43 236	80,2	74,5	76,8	65,8	91,8	34,0	22,4	2,1
Uherské Hradiště	Docházka nad mediánem	Uherské Hradiště	24 852	75,9	73,4	77,9	51,7	68,0	32,7	26,2	3,7
Benešov	Docházka nad mediánem	Benešov	17 025	76,9	73,9	70,8	60,3	53,2	25,1	13,2	5,2
Svitavy	Docházka nad mediánem	Svitavy	16 041	71,8	70,2	77,1	51,8	50,0	39,0	11,4	1,5
Nymburk	Docházka nad mediánem	Nymburk	15 795	75,4	56,7	78,4	44,6	54,5	27,5	21,1	11,2
Rakovník	Docházka nad mediánem	Rakovník	15 745	83,0	67,6	73,7	61,5	43,6	32,8	7,7	8,0
Poděbrady	Docházka nad mediánem	Nymburk	15 238	76,2	66,6	66,8	63,4	78,1	21,9	41,7	9,7
Turnov	Docházka nad mediánem	Semily	14 607	68,9	60,3	61,0	59,4	64,8	26,9	13,2	8,1
Rokycany	Docházka nad mediánem	Rokycany	14 248	73,4	57,9	59,2	68,6	46,8	24,5	11,1	1,2
Boskovice	Docházka nad mediánem	Blansko	12 457	69,5	53,5	71,0	46,4	55,2	26,0	38,6	16,7
Rychnov nad Kněžnou	Docházka nad mediánem	Rychnov nad Kněžnou	11 693	69,7	68,8	75,6	48,2	61,8	26,5	29,0	17,9
Uničov	Docházka nad mediánem	Olomouc	11 060	72,2	72,2	80,1	28,5	76,9	35,4	17,0	2,1
Domažlice	Docházka nad mediánem	Domažlice	10 973	78,4	85,5	66,2	58,1	58,9	24,9	9,6	4,7
Čáslav	Docházka nad mediánem	Kutná Hora	10 387	78,1	72,7	75,0	63,3	69,3	20,9	11,5	3,4
Lanškroun	Docházka nad mediánem	Ústí nad Orlicí	9 845	76,2	65,1	81,9	49,9	27,4	47,5	16,4	8,8
Hlinsko	Docházka nad mediánem	Chrudim	9 504	73,4	58,7	74,4	57,9	48,0	30,4	24,2	0,8
Chotěboř	Docházka nad mediánem	Havlíčkův Brod	9 076	68,6	57,4	73,6	44,5	61,3	29,9	11,2	1,2
Lipník nad Bečvou	Docházka nad mediánem	Přerov	8 000	74,6	72,9	81,8	40,6	63,2	20,2	16,6	2,3
Milevsko	Docházka nad mediánem	Písek	7 956	73,2	44,6	73,7	50,7	74,5	23,3	17,4	0,0
Mikulov	Docházka nad mediánem	Břeclav	7 552	76,9	48,7	80,6	66,2	68,2	26,4	33,1	−0,6
Sedlčany	Docházka nad mediánem	Příbram	6 784	73,5	55,0	65,7	41,9	61,5	25,4	16,4	2,6
Staré Město	Docházka nad mediánem	Uherské Hradiště	6 660	75,9	54,9	71,6	31,0	69,1	34,6	12,3	2,8
Chomutov	Bez růstového tlaku	Chomutov	46 560	69,6	75,6	82,8	46,5	36,5	15,0	1,8	1,1
Děčín	Bez růstového tlaku	Děčín	46 003	56,6	70,9	78,4	45,5	21,2	14,3	2,2	−3,0
Česká Lípa	Bez růstového tlaku	Česká Lípa	36 364	70,2	79,9	81,1	54,4	28,1	20,6	4,6	−6,0
Třinec	Bez růstového tlaku	Frýdek-Místek	33 523	60,2	59,4	57,5	39,2	45,9	18,1	8,5	−3,0
Orlová	Bez růstového tlaku	Karviná	27 383	69,0	69,8	82,2	36,1	59,8	10,9	7,6	−1,8
Vsetín	Bez růstového tlaku	Vsetín	24 974	62,8	65,5	72,8	41,2	48,2	26,7	5,2	−1,8
Český Těšín	Bez růstového tlaku	Karviná	22 870	69,5	74,9	75,0	57,1	34,4	19,5	4,3	−3,7
Litvínov	Bez růstového tlaku	Most	22 258	68,8	74,9	78,3	56,1	42,8	12,6	1,4	0,4
Litomyšl	Bez růstového tlaku	Svitavy	10 411	64,8	41,2	56,5	41,1	56,0	31,9	7,8	1,6
Nové Město na Moravě	Bez růstového tlaku	Žďár nad Sázavou	9 716	58,8	49,7	66,3	45,1	25,8	24,6	14,7	−4,7
Studénka	Bez růstového tlaku	Nový Jičín	9 166	49,8	54,7	66,8	19,2	44,0	15,4	5,0	−0,7
Nejdek	Bez růstového tlaku	Karlovy Vary	7 647	52,5	61,5	55,7	32,7	15,6	25,7	7,5	−1,2
Bílovec	Bez růstového tlaku	Nový Jičín	7 349	63,8	55,3	54,2	41,4	44,3	15,0	8,4	−0,6
Odry	Bez růstového tlaku	Nový Jičín	7 336	48,0	32,5	60,8	38,4	57,7	25,1	4,4	−1,6
Hulín	Bez růstového tlaku	Kroměříž	6 377	67,0	51,6	47,1	55,2	53,5	23,0	4,3	−3,6
Světlá nad Sázavou	Bez růstového tlaku	Havlíčkův Brod	6 289	57,1	50,0	61,3	41,2	15,5	30,6	11,9	−2,3
Podbořany	Bez růstového tlaku	Louny	6 254	59,2	54,3	66,9	39,7	33,4	17,1	8,5	−1,6
Slavičín	Bez růstového tlaku	Zlín	6 168	60,8	51,6	62,2	41,9	25,0	18,2	8,5	−2,4

Lokalita	Typ	Okres, město	Obyvatelé	Pochozost	MŠ	ZŠ	Lékař	Zeleň	Pěšky, kolo	Byty	Saldo
Železný Brod	Bez růstového tlaku	Jablonec nad Nisou	5 993	61,5	35,2	37,1	49,6	61,0	12,4	6,5	0,1
Šluknov	Bez růstového tlaku	Děčín	5 569	64,0	50,2	56,7	28,8	50,2	14,9	7,7	−6,5
Hradec nad Moravicí	Bez růstového tlaku	Opava	5 444	46,1	37,9	47,1	24,3	39,0	13,4	9,3	−1,7
Fulnek	Bez růstového tlaku	Nový Jičín	5 436	47,7	31,0	42,7	27,9	40,3	14,3	5,8	−3,4
Úpice	Bez růstového tlaku	Trutnov	5 379	63,6	60,8	71,1	23,6	26,8	19,5	5,1	−0,9
Brumov-Bylnice	Bez růstového tlaku	Zlín	5 372	44,7	36,4	25,9	20,1	38,3	14,2	14,5	−4,2
Telč	Bez růstového tlaku	Jihlava	5 105	63,4	31,3	56,6	31,2	49,7	26,7	9,4	−3,9
Skuteč	Bez růstového tlaku	Chrudim	5 061	58,7	52,3	73,1	60,8	20,8	17,7	4,8	3,8
Praha 14	Část nebo obvod s mezerami	Praha	50 786		80,9	76,6	29,4	92,4	5,3		
Ústí nad Labem-město	Část nebo obvod s mezerami	Ústí n. L.	35 161		66,7	63,0	49,0	33,1	15,1		
Brno-Líšeň	Část nebo obvod s mezerami	Brno	26 723		86,1	76,0	28,2	82,0	6,7		
Plzeň 4	Část nebo obvod s mezerami	Plzeň	25 706		80,6	83,5	23,7	65,1	9,0		
Brno-Bystrc	Část nebo obvod s mezerami	Brno	24 330		63,6	58,7	53,1	65,9	6,5		
Ústí nad Labem-Neštěmice	Část nebo obvod s mezerami	Ústí n. L.	22 281		78,5	87,7	39,2	37,8	6,1		
Ostrava-Slezská Ostrava	Část nebo obvod s mezerami	Ostrava	21 404		50,4	47,5	21,5	43,8	9,1		
Pardubice II	Část nebo obvod s mezerami	Pardubice	19 208		86,3	78,5	62,6	38,7	28,5		
Praha 20	Část nebo obvod s mezerami	Praha	16 526		56,9	82,7	40,0	84,3	10,1		
Pardubice III	Část nebo obvod s mezerami	Pardubice	15 548		73,0	87,7	60,8	37,6	25,7		
Praha 22	Část nebo obvod s mezerami	Praha	15 070		46,0	42,6	33,0	58,5	5,4		
Ústí nad Labem-Střekov	Část nebo obvod s mezerami	Ústí n. L.	13 653		50,2	45,6	39,9	18,1	8,6		
Praha-Čakovice	Část nebo obvod s mezerami	Praha	13 086		63,1	37,4	40,0	92,3	5,6		
Brno-Kohoutovice	Část nebo obvod s mezerami	Brno	12 284		72,7	62,1	33,3	46,5	5,8		
Praha 21	Část nebo obvod s mezerami	Praha	11 280		50,8	31,2	38,8	60,7	5,0		
Brno-Slatina	Část nebo obvod s mezerami	Brno	11 278		44,8	59,5	67,6	77,2	10,6		
Praha-Zbraslav	Část nebo obvod s mezerami	Praha	11 009		58,5	65,2	69,1	81,7	8,8		
Praha-Libuš	Část nebo obvod s mezerami	Praha	10 655		81,8	56,7	47,1	85,5	6,5		
Praha 3	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	79 278		97,5	99,7	90,2	99,7	12,6		
Praha 11	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	78 470		90,6	89,6	82,3	100,0	6,9		
Brno-střed	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Brno	72 713		87,5	90,7	83,6	97,1	25,6		
Praha 13	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	64 409		89,1	90,5	74,4	98,3	6,9		
Praha 2	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	48 277		93,6	99,9	99,2	99,8	19,0		
Praha 7	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	47 055		98,1	99,9	96,1	100,0	14,2		
Ostrava-Moravská Ostrava a Přívoz	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Ostrava	37 288		89,3	93,9	85,8	90,2	22,5		
Praha 1	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	26 003		91,5	99,8	97,7	99,3	27,4		
Praha 18	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Praha	23 482		98,1	78,1	87,2	99,0	6,7		
Brno-Starý Lískovec	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Brno	12 908		96,1	99,5	66,4	96,7	7,0		
Brno-Vinohrady	Část nebo obvod s plnou vybaveností	Brno	12 182		99,7	99,9	92,6	98,8	8,5		

Příloha B. Satelity

Satelit je menší město s 5 až 20 tisíci obyvatel, které leží v metropolitní oblasti nebo aglomeraci integrovaných teritoriálních investic 2021 až 2027 a ze kterého za prací mimo obec vyjíždí aspoň 55 % zaměstnaných podle Sčítání 2021. Vymezení oblastí je dotační a administrativní, proto mezi satelity patří i města, která obvykle za satelity považována nejsou, a naopak chybí města s vysokou vyjížďkou mimo území ITI, například Napajedla, Kunovice nebo Příbor. Typ Rostoucí satelit dostaly ty, které rostou a mají průměr čtyř dostupností pod mediánem. Hvězdička označuje hodnotu k ověření. Zdroj ČSÚ Sčítání 2021, MMR, DATAHUB Obce v datech, vlastní výpočty AQE.

Tabulka B1. Satelity podle metropolitní oblasti nebo aglomerace

Satelit	Metropolitní oblast nebo aglomerace	Obyvatelé	Vyjíždí mimo obec	Lékař	Byty	Typ
Tišnov	Brněnská metropolitní oblast	9 270	55,6 %	51,8 %	11,0	Smíšený profil
Šlapanice	Brněnská metropolitní oblast	7 940	68,9 %	35,5 %	17,8	Smíšený profil
Rosice	Brněnská metropolitní oblast	6 825	61,9 %	34,4 %	59,4	Smíšený profil
Rousínov	Brněnská metropolitní oblast	5 948	58,1 %	28,5 %	25,9	Rostoucí satelit

Satelit	Metropolitní oblast nebo aglomerace	Obyvatelé	Vyjíždí mimo obec	Lékař	Byty	Typ
Modřice	Brněnská metropolitní oblast	5 673	56,3 %	58,7 %	13,6	Smíšený profil
Hluboká nad Vltavou	Českobudějovická aglomerace	5 679	57,7 %	25,5 %	44,8	Rostoucí satelit
Chodov	Karlovarská aglomerace	12 451	57,2 %	43,7 %	1,8	Smíšený profil
Chrastava	Liberecko-jablonecká aglomerace	6 349	55,4 %	15,7 %	5,7	Smíšený profil
Kosmonosy	Mladoboleslavská aglomerace	5 437	60,0 %	25,0 %	10,6	Rostoucí satelit
Bakov nad Jizerou	Mladoboleslavská aglomerace	5 355	69,8 %	20,4 %	9,4	Rostoucí satelit
Hlučín	Ostravská metropolitní oblast	13 245	59,6 %	28,3 %	7,8	Smíšený profil
Rychvald	Ostravská metropolitní oblast	7 823	71,6 %	19,9 %	21,4	Rostoucí satelit
Vratimov	Ostravská metropolitní oblast	7 469	66,6 %	31,0 %	24,5	Rostoucí satelit
Petřvald	Ostravská metropolitní oblast	7 350	67,0 %	9,4 %*	37,3	Smíšený profil
Kravaře	Ostravská metropolitní oblast	6 691	61,4 %	15,2 %	11,6	Smíšený profil
Šenov	Ostravská metropolitní oblast	6 642	69,2 %	15,2 %	27,9	Rostoucí satelit
Dolní Lutyně	Ostravská metropolitní oblast	5 350	74,3 %	15,7 %	13,2	Rostoucí satelit
Bystřice	Ostravská metropolitní oblast	5 262	70,5 %	15,3 %	13,6	Smíšený profil
Jablunkov	Ostravská metropolitní oblast	5 225	55,7 %	38,5 %	14,3	Smíšený profil
Dobřany	Plzeňská metropolitní oblast	6 483	56,6 %	55,5 %	26,7	Smíšený profil
Starý Plzenec	Plzeňská metropolitní oblast	5 290	64,6 %	15,7 %	16,0	Smíšený profil
Třemošná	Plzeňská metropolitní oblast	5 112	64,2 %	23,2 %	18,6	Rostoucí satelit
Milovice	Pražská metropolitní oblast	14 609	66,6 %	44,1 %	73,1	Rostoucí satelit
Čelákovice	Pražská metropolitní oblast	12 507	58,0 %	55,3 %	16,1	Smíšený profil
Králův Dvůr	Pražská metropolitní oblast	10 677	64,4 %	10,2 %*	27,3	Smíšený profil
Jesenice	Pražská metropolitní oblast	10 625	63,7 %	22,4 %	16,7	Rostoucí satelit
Lysá nad Labem	Pražská metropolitní oblast	10 072	58,5 %	35,0 %	13,6	Smíšený profil
Hostivice	Pražská metropolitní oblast	9 266	65,9 %	30,4 %	17,3	Rostoucí satelit
Roztoky	Pražská metropolitní oblast	9 147	63,7 %	57,2 %	20,6	Smíšený profil
Černošice	Pražská metropolitní oblast	7 781	61,6 %	20,4 %	21,9	Rostoucí satelit
Úvaly	Pražská metropolitní oblast	7 507	62,3 %	31,0 %	22,5	Smíšený profil
Odolena Voda	Pražská metropolitní oblast	6 639	62,4 %	40,2 %	33,1	Smíšený profil
Mníšek pod Brdy	Pražská metropolitní oblast	6 377	60,7 %	49,6 %	11,7	Rostoucí satelit
Týnec nad Sázavou	Pražská metropolitní oblast	5 732	62,0 %	43,2 %	11,4	Smíšený profil
Nové Strašecí	Pražská metropolitní oblast	5 710	57,6 %	63,6 %	22,8	Smíšený profil
Horoměřice	Pražská metropolitní oblast	5 586	69,2 %	21,1 %	77,0	Smíšený profil
Rudná	Pražská metropolitní oblast	5 560	64,6 %	15,9 %	14,6	Rostoucí satelit
Stochov	Pražská metropolitní oblast	5 362	68,0 %	66,9 %	11,8	Smíšený profil
Unhošť	Pražská metropolitní oblast	5 324	67,8 %	28,9 %	60,0	Rostoucí satelit
Kamenice	Pražská metropolitní oblast	5 307	58,7 %	25,5 %	48,8	Smíšený profil
Jílové u Prahy	Pražská metropolitní oblast	5 301	56,6 %	33,8 %	20,8	Rostoucí satelit
Chýně	Pražská metropolitní oblast	5 168	72,6 %	20,5 %	94,3	Smíšený profil
Jirkov	Ústecko-chomutovská metropolitní oblast	19 067	61,9 %	19,5 %*	5,1	Smíšený profil
Duchcov	Ústecko-chomutovská metropolitní oblast	8 718	59,4 %	63,8 %	4,5	Smíšený profil
Dubí	Ústecko-chomutovská metropolitní oblast	8 148	59,8 %	30,0 %	23,5	Smíšený profil